

Projektová výuka a její využití v mateřské škole

Ing. Andrea Kadlecová

Bakalářská práce
2025

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Ing. Andrea Kadlecová
Osobní číslo: H22892
Studijní program: B0112P300001 Učitelství pro mateřské školy
Forma studia: Kombinovaná
Téma práce: Projektová výuka a její využití v mateřské škole

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury z oblasti projektové výuky v prostředí mateřské školy.
Vymezení terminologie a teoretických východisek zameraných na definici a využití projektové výuky a zážitkové pedagogiky ve vztahu k odkazu Tomáše Bati ve Zlíně v edukačních aktivitách v mateřské škole.
Příprava metodiky aplikační části práce.
Vytvoření projektu a jeho ověření v mateřské škole.
Evaluace projektu a doporučení pro praxi mateřských škol.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- Doležalová, J. (2016). *Rozvoj grafomotoriky v projektech* (2. vyd.). Portál.
- Lev, S., Clark, A., & Starkey, E. (2020). *Implementing Project Based Learning in Early Childhood: Overcoming Misconceptions and Reaching Success*. Routledge.
- Pokluda, Z. (2015). *Ze Zlína do světa – příběh Tomáše Bati* (3., rozš. vyd). Nadace Tomáše Bati.
- Pokluda, Z. (2015). *Batův Zlín: budování průmyslového a zahradního města (1906-1943) = Bata's Zlín : building an industrial and garden city (1906–1943)*. (2. vyd). Nadace Tomáše Bati.
- Syslová, Z., & Štěpánková, L. (2019). *Třídní projekty v mateřské škole*. Portál.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jana Vašíková, PhD.**
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **8. ledna 2025**
Termín odevzdání bakalářské práce: **2. května 2025**

L.S.

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

---

doc. PhDr. Mgr. Marcela Janíková, Ph.D.
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 8. ledna 2025

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení bakalářské práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na bakalářské práci pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem řádně citoval(a); v případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

Ve Zlíně, dne .....

.....
podpis autora

ABSTRAKT

Bakalářská práce má teoreticko-aplikační charakter. Cílem bylo vytvořit projekt o odkazu Tomáše Bati aplikovatelný do mateřských škol ve Zlíně. Teoretická část se zaměřuje na projektovou výuku, související pedagogické přístupy a odkaz Tomáše Bati v kontextu předškolního vzdělávání.

Aplikační část představuje dlouhodobý projekt v mateřské škole s cílem zprostředkovat dětem ve věku 3-6 let přiblížení osobnosti Tomáše Bati formou zážitkového a situačního učení. Vznikl soubor aktivit, jejichž výstupem je desková hra inspirovaná baťovským Zlínem. Součástí práce je evaluace realizovaná formou sebereflexe, zpětné vazby od dětí a volné reflexe učitelky mateřské školy. Zjištění potvrzují osvojení poznatků o Tomáši Baťovi, rozvoj klíčových kompetencí a vnitřní propojení tématu s osobní zkušeností dětí. V závěru jsou formulována doporučení vztahující se k aplikaci projektu v předškolní praxi.

Klíčová slova: projektová metoda, projektová výuka, situační učení, zážitková pedagogika, odkaz Tomáše Bati

ABSTRACT

The bachelor's thesis has a theoretical-applied character. The aim was to create a project about the legacy of Thomas Bata applicable to kindergartens in Zlín. The theoretical part focuses on project-based learning, related pedagogical approaches and the legacy of Thomas Bata in the context of preschool education.

The application part represents a long-term project in kindergarten with the aim of introducing children aged 3-6 to the personality of Tomáš Bata through experiential and situational learning. A set of activities was created, the output of which is a board game inspired by Bata's Zlín. The work includes an evaluation carried out in the form of self-reflection, feedback from children and free reflection by the kindergarten teacher. The findings confirm the acquisition of knowledge about Tomáš Bata, the development of key competencies and the internal connection of the topic with the personal experience of children. In conclusion, recommendations are formulated regarding the application of the project in preschool practice.

Keywords: project method, project-based learning, situational learning, experiential pedagogy, Tomáš Bata's legacy

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala Mgr. Janě Vašíkové, Ph.D., za odborné vedení a cenné rady při zpracování mé bakalářské práce. Poděkování patří také celému týmu lesní mateřské školy Na Pasece, zejména Bc. Michaelae Patákové za její ochotu, podporu a reflexi realizovaných projektových dnů. Dále děkuji MgA. Janě Buch za inspirativní konzultace, firmám GUKOVEX s.r.o. a M.A.B. Trade s.r.o. za poskytnutí materiálu na výrobu bot a MgA. Vendule Tomšů za krásnou ilustraci deskové hry.

V neposlední řadě děkuji své rodině za trpělivost, podporu a povzbuzení po celou dobu mého studia.

Prohlášení

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Citát:

„Všechno poznání a vědění má být založeno na zkušenostech. Vlastní zkušenost je velikým bohatstvím, protože teprve ona zhodnocuje naše vědomosti. Vědomosti můžeme druhým dáti, ale zkušenost si musí každý vykoupiti vlastním potem a vlastními mozoly. Jenom zkušenostmi přicházíme k vlastnímu názoru na věci. A jenom ti, kdož se na věci dívají vlastníma očima, mají vyhlídku na úspěch.“

Tomáš Baťa

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1.1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PROJEKTOVÉ VÝUKY	13
1.2 PROJEKTOVÁ VÝUKA JAKO PŘÍKLAD INOVATIVNÍHO PŘÍSTUPU VZDĚLÁVÁNÍ	14
1.3 PROJEKTOVÁ VÝUKA A RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMU PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ (RVP PV).....	18
2 UČENÍ PROŽITKEM V MATEŘSKÉ ŠKOLE	19
2.1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA A IDEOVÉ ZDROJE ZÁŽITKOVÉ PEDAGOGIKY	19
2.2 ZÁŽITKOVÁ PEDAGOGIKA JAKO PŘÍKLAD INOVATIVNÍHO PŘÍSTUPU VZDĚLÁVÁNÍ	20
2.3 ZÁŽITKOVÁ PEDAGOGIKA A RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ (RVP PV).....	21
3 ODKAZ TOMÁŠE BATI	22
3.1 ŽIVOT TOMÁŠE BATI.....	22
3.2 ODKAZ TOMÁŠE BATI	23
II PRAKTICKÁ ČÁST	25
4 PROJEKT CESTA ZA POZNÁNÍM TOMÁŠE BATI	26
4.1 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA	26
4.2 PŘEHLED PROJEKTOVÝCH DNUŮ	27
4.3 ZÁŘÍ – TVP RODINA	29
4.3.1 Činnosti programu „Poznejme rodinu Tomáše Bati“	30
4.3.2 Evaluace projektové dne „Poznejme rodinu Tomáše Bati“	32
4.4 ŘÍJEN – TVP ZLÍN A JEHO OKOLÍ.....	34
4.4.1 Činnosti programu „S panem Baťou ve Zlíně“	34
4.4.2 Evaluace projektového dne „S panem Baťou ve Zlíně“	36
4.5 LISTOPAD – TVP PŘÍPRAVA ZVÍŘAT NA ZIMU	37
4.5.1 Činnosti programu „Postav si baťovský domek“	37
4.5.2 Evaluace projektového dne „Postav si baťovský domek“	41
4.6 PROSINEC – TVP ADVENT.....	42
4.6.1 Činnosti programu „Baťovská vánoční přání“	43
4.6.2 Evaluace projektového dne „Baťovská vánoční přání:	45
4.7 LEDEN – TVP ŘEMESLA A POVOLÁNÍ.....	46
4.7.1 Činnosti programu „Vyrábíme boty s Baťou“	47
4.7.2 Evaluace projektové dne „Vyrábíme boty s panem Baťou“	50
4.8 ÚNOR – TVP MASOPUST.....	52
4.8.1 Činnosti programu „Slavíme s panem Baťou masopust“	53

4.8.2	Evaluace projektové dne „Slavíme s panem Baťou masopust“	56
4.9	BŘEZEN – ZDRAVÍ	58
4.9.1	Činnosti programu „Záchrana pana Bati“	59
4.9.2	Evaluace projektové dne „Záchrana pana Bati“	62
4.10	DUBEN – DOPRAVA	63
4.10.1	Činnosti programu „Vlakem, letadlem, lodí s panem Baťou“	64
4.10.2	Evaluace projektového dne „Vlakem, letadlem, lodí s panem Baťou“	66
4.11	KVĚTEN – TVP MULTIKULTURA	67
4.11.1	Činnosti programu „Baťa ze Zlína do světa“	67
4.11.2	Evaluace projektového dne „Baťa ze Zlína do světa“	70
4.12	ČERVEN – PŘIPRAVUJEME SE NA PRÁZDNINY	71
4.12.1	Činnosti programu „Hravě s Baťou“	72
4.12.2	Evaluace projektové dne „Hravě s Baťou“	76
5	EVALUACE CELÉHO PROJEKTU Z POHLEDU JEHO VYUŽITELNOSTI VE ZLÍNSKÝCH MATEŘSKCH ŠKOLÁCH	78
5.1	DOPORUČENÍ A RIZIKA	80
5.2	EVALUACE OD DĚTÍ NA KONCI PROJEKTU	80
5.3	EVALUACE OD PROVÁZEJÍCÍ PANÍ UČITELKY NA KONCI PROJEKTU	81
	ZÁVĚR.....	82
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	83
	SEZNAM OBRÁZKŮ	86
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	88

ÚVOD

V dnešní moderní době, kde je vše o rychlém pokroku a digitalizaci, je důležité najít rovnováhu mezi nezadržitelným vývojem a návratem ke skutečně důležitým hodnotám. Ty by měly být předávány dětem již od útlého věku, kdy se formují základy jejich osobností. Proto je předškolní vzdělávání tak důležité a pomáhá dětem rozvíjet klíčové kompetence. Důležitým krokem k jejich naplňování je vhodné téma, motivace a osobní prožitek.

Předmětem práce je odkaz významné osobnosti města Zlín, Tomáše Bati, jehož život a práce jsou po mnoho generací inspirací nejen v oblasti podnikání, ale i výchovy k hodnotám a prosociálnímu chování. Z toho důvodu se tento námět stal základem bakalářské práce se zaměřením na projektovou výuku s prvky zážitkové pedagogiky a situačního učení, kde je dítě spoluaktérem při tvorbě projektových dnů. Záměrem je aplikovat projekt v mateřské škole a na jeho základě inspirovat jiné mateřské školy ve Zlíně pracovat s tímto těžko uchopitelným tématem pro předškolní vzdělávání hravou formou přiměřenou věku.

Důvodem výběru tématu je osobní vztah k městu Zlínu a osobnosti Tomáše Bati, která mě vždy inspirovala a zároveň mi byla předkládána za vzor mým dědečkem. Navíc vnímám úzkou paralelu mezi jeho hodnotami a principy s přístupem lesní mateřské školy, kde byl projekt realizován. Už jen proto, že sám podporoval odlišné formy vzdělávání, než bylo dříve běžné.

Na základě těchto teoretických východisek vznikl projekt s cílem vytvořit, realizovat a reflektovat 10 projektových dnů s tématem Tomáše Bati. Práce je rozdělena na dvě části. Teoretická definuje využití inovativní přístupy a odkaz Tomáše Bati. První kapitola je věnována projektové výuce a situačnímu učení od základního rámce až po využití v mateřské škole. Ve druhé kapitole je podobným způsobem vymezena zážitková pedagogika. Třetí kapitola přibližuje život a odkaz Tomáše Bati s návazností na praktickou část. Jejímž cílem je vytvořit a ověřit, u dětí předškolního věku, projektové dny s využitím daných vzdělávacích přístupů a na jejich základě zpracovat doporučení pro MŠ.

Tato práce je výzvou pro mateřské školy ve Zlíně, aby měly odvahu zařazovat nová témata a inovativní vzdělávací přístupy do své praxe.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 PROJEKTOVÁ VÝUKA V MATEŘSKÉ ŠKOLE

V úvodu kapitoly jsou vymezeny základní pojmy souvisejících s projektovou výukou v mateřské škole. Patří mezi ně zejména *projekt*, *projektová metoda*, *projektová výuka*. Popisuje různé typy projektů a rozdíly mezi projektovou a integrovanou výukou. Součástí jsou charakteristika jednotlivých fází projektové výuky a příklady dobré praxe. Závěr je zaměřen na přehled inovativních přístupů, které s projektovou výukou tematicky i filozoficky souvisí a jsou částečně aplikovány i v praktické části.

1.1 Teoretická východiska projektové výuky

Poprvé se pojem projektové metody objevuje ve spojení se jménem W. H. Kilpatricka. Ten popisuje projekt jako jakoukoliv činnost, kterou si člověk/skupina stanoví jako smysluplný cíl a kterou realizuje s vnitřním zaujetím. Podle něj je podstatou projektu „celostní a cílevědomá činnost“, kterou dítě vykonává „srdcem“, tedy s osobním nasazením a zájmem. Projekt tak představuje způsob učení podporující zejména vlastní odpovědnost dítěte za proces i výsledek činnosti (Knoll, 2012).

V pedagogickém slovníku definují Průcha et al. (2008) definují *projekt výzkumu* jako plán pro jeho realizaci výzkumu, který se skládá z několika fází: vymezení problému, zjištění prekonceptů a informací, vytvoření hypotéz, cílů, časového plánu, organizace metod následné prezentace a využití výsledků. *Projektová metoda* je zde popsána jako forma práce s dětmi vedoucí k samostatné realizaci projektu, založená na praxi a experimentování. Dalším navazujícím pojmem je *projektová výuka*, který lze chápat jako systémově pojaté vzdělávání, kde je realizován projekt projektovou metodou vyústující v konkrétní výstup reflektující získanou zkušenost (Syslová & Štěpánková, 2019).

V souvislosti s předchozími pojmy je vhodné zmínit také *pedagogické projektování*. Podle Šmelové a Prášilové (2018) je zaměřeno především na činnost učitele a plánování krátkodobých i dlouhodobých cílů, vycházejících z kurikulárních dokumentů a jejich aplikace v praxi. Burkovičová (2008) uvádí, že pedagogický projekt je spojen s řešením určitého problému či tématu didaktickou formou a směřuje k očekávanému výstupu. Podobně se k tomuto tématu vyjadřují i Syslová a Štěpánková (2019), které ještě zmiňují, že projektování je synonymem plánování a patří mezi klíčové úkoly učitele v rámci projektové výuky.

Historické kořeny projektové výuky v České republice sahají až k reformnímu školství. Již ve školské reformě Václava Příhody je projektová výuka zmiňována jako nový způsob učení (Ďurišová, 2011), což dokládají i myšlenky Stanislava Vrány, ředitele Masarykovy reformní školy ve Zlíně, který přirovnával projekt k „*podniku*“ žáka či skupiny žáků (Šmelová & Prášilová, 2018). Tyto reformní prvky a jejich aplikace, včetně Deweyeho „learning by doing“, do školství byly plně podporovány firmou Baťa. Odtud vidíme přímou spojitost mezi projektovou výukou a odkazem Tomáše Bati ve Zlíně, který je klíčovým pro tuto bakalářskou práci. Tomáš Baťa se dokonce zasloužil o otevření první zlínské mateřské školy v roce 1918 (Ďurišová, 2011). Následovala stagnace v inovativním vzdělávání způsobená vládnoucím režimem v ČR. Projektová výuka se u nás poté začala významněji implementovat až po roce 1989. Aktivně ji využívala Ida Jarníková, která v roce 1993 vytvořila projekt „*O vodě a co v ní žije*“ (Kořátková, 2008). Teoreticky je pak popsána v mnoha publikacích předních českých odborníků, kteří jsou zde uvedeni jako zdroje odborné literatury.

1.2 Projektová výuka jako příklad inovativního přístupu vzdělávání

Projektová výuka v MŠ otevírá dětem prostor pro smysluplné a aktivní učení založené na jejich vlastním zájmu. Tato forma vzdělávání vytváří prostředí pro silné prožitky, které v dětech zůstávají i dlouho po skončení projektu (Kořátková, 2008). Jak uvádí Doležalová (2016), projektová výuka podporuje komplexní rozvoj dítěte napříč všemi vzdělávacími oblastmi a gramotnostmi. Propojením s reálnými životními zkušenostmi přirozeně rozvíjí globální vnímání ve vztahu k sobě, ale i ke světu kolem sebe. Toto propojení s každodenním životem a aktivní zapojení dětí, společně s rozvojem v oblasti emoční a sociální, vnímají jako klíčové prvky projektové výuky také Lev et al. (2020).

Projekty lze v rámci mateřské školy členit podle různých hledisek. Maňák a Švec (2003) rozlišují projekty krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé. Doležalová (2016) přistupuje k dělení poněkud odlišně – rozlišuje je pouze na krátkodobé a dlouhodobé, přičemž ty dále kategorizuje podle obsahu na projekty problémové, praktické, tvořivé a smíšené. Toto členění umožňuje pružně reagovat na podmínky konkrétní třídy, věk a schopnosti dětí i aktuální témata, která děti zajímají. Další typologii přináší Syslová a Štěpánková (2019), které rozlišují dva základní přístupy k projektové výuce: přístup vstřícný a zprostředkující. Vstřícný přístup je volnější, vychází z aktuálních otázek a zájmů dětí a neklade důraz na předem formulované cíle. Naproti tomu přístup zprostředkující se opírá o předem stanovené

vzdělávací cíle a strukturovanější plánování. Autoři dále rozlišují projektovou výuku od výuky integrované. Projektová výuka je iniciována dětmi, motivace vychází z jejich vnitřního zájmu, cíle se formují v průběhu projektu a učitel zde vystupuje jako facilitátor. Naopak v integrované výuce jsou cíle stanoveny předem, výuku řídí učitel a větší prostor má jeho pedagogický záměr.

V praxi se tyto přístupy mohou prolínat – zejména v mateřské škole, kde je třeba zohlednit věkové možnosti dětí a specifika předškolního vzdělávání. Na to upozorňují právě Syslová a Štěpánková (2019), které zdůrazňují, že aplikace projektové výuky v její „čisté“ podobě je v podmínkách mateřské školy obtížná. Přichází zde tedy s radou, jak implementovat prvky projektové metody do MŠ. Staví do popředí komplexnost problematiky, reakci na aktuální zájem dětí, realizace je částečně podněcována a motivována učitelem, avšak stále je přikládán význam na vnitřní motivaci dětí během aktivit v rámci řízených činností. Záměrem je rozvoj kompetencí, které děti získávají přímým zapojením a osobní zkušeností. Z tohoto konceptu vychází také přístup k projektové výuce uvedené v této bakalářské práci a na konci praktické části je také evaluován.

Projektová výuka probíhá zpravidla ve třech základních fázích: plánování, realizace a reflexe. Každá z těchto etap má svou specifickou roli a význam v procesu učení. V kontextu školního prostředí lze přistupovat k projektovému učení prostřednictvím schopnosti umět analyzovat, navrhovat, vypracovat, uskutečnit a ověřit (Syslová & Štěpánková, 2019).

- ❖ Jak uvádí Lev et al. (2020) **první fáze zahrnuje vývoj a plánování projektu.** Formulování hypotéz v tomto procesu může pomoci odhalit, zda projekt disponuje potenciálem k rozvoji do více směrů. Důležitým faktorem pro úspěch projektu je i jeho atraktivita pro děti, což se projevuje v míře jejich soustředění, motivace k spolupráci a schopnosti zapojit se do vzájemné komunikace a vytváření význam (Lewin-Benham, 2011). Projektové plánování v ČR se v porovnání s běžným plánováním tematických celků také vyznačuje důrazem na hlubší porozumění zvolenému tématu a mezioborové propojení v rámci RVP PV (Kotátková, 2008). Charakteristické je pro něj důraz na aktivní účast dětí – nejen při samotné realizaci, ale už od počátečního stanovování cílů, formulování otázek, hledání souvislostí a spolurozhodování o směru dalšího postupu. Tento přístup vede děti k rozvoji spolupráce, sdílení myšlenek a k hledání odpovědí různorodými a pro ně přirozeně atraktivními formami (Doležalová, 2016). Projekt tak odráží skutečné zájmy a potřeby dětí, které se stávají spolutvůrci vlastního vzdělávání. Podle Lewin-Benham

(2011) je důležité si na začátku projektu určit všechny klady a zápory, k tomu mohou pomoci dobře formulované otázky. Zde je důležité myslet na zapojení dětí při tvorbě projektu, vytvářet pro to příležitosti, zapojit do projektu i rodiče, odborníky, nechat prostor pro zpětnou vazbu a v neposlední řadě umět klást vhodné otázky (Lev et al., 2020).

- ❖ Samotná **realizace** je vnímána jako proces, kde každý má svůj podíl, ale výsledkem je společnými silami vytvořený výstup/produkt, který vychází z práce skupiny a jejich zájmu o dané téma (Kořátková, 2008). Mezi výstupy řadíme výstavu produktů, dramatizace projektu, besídka, nástěnka a další (Doležalová 2016). Zde je důležitá zejména součinnost dětí a jejich aktivity, stejně jako hledání dalších souvislostí a návrhu, kam bude projekt směřovat. Z velké části je založena na domluvě a komunikaci nápadů jednotlivců a jejich shodě ve skupině při realizaci. Důležitou součástí je hledat odpovědi na otázky různými, pro děti atraktivními, způsoby a nahlížet na ně v souvislostech. To vše vede k cíli, kterým u projektů bývá konkrétní výstup nebo produkt jejich následná dokumentace vedoucí k reflexi.
- ❖ Ta probíhá v závěrečné fázi nad uskutečněným projektem včetně zpětné vazby od kolegů, dětí či rodičů. V neposlední řadě je třeba, že nedílnou součástí procesu učení je opakovaná rekapitulace a sdílení zkušeností vedoucí děti k hlubšímu porozumění učivu, posilují jejich sebereflexi a rozvíjejí schopnost kritického myšlení – dovednosti zásadní pro jejich další vzdělávání i životní spokojenost (Lev et al., 2020).

Z výše uvedeného vyplývá, jak zásadní je role nejen učitele, ale také dětí ve všech fázích projektu – tedy při plánování, realizaci i reflexi. Do fáze plánování spadá určení cíle, časová dotace, brainstorming námětů na aktivity a jejich společné zpracování s dětmi (Kořátková, 2008). Právě zde se uplatňuje aktivní účast dětí, jejichž nápady a zájem pomáhají utvářet směr celého projektu. Doležalová (2016) upozorňuje na časovou náročnost, zejména pro učitele, u nichž je žádoucí schopnost procesního řízení vzhledem k náročnosti organizačních a metodických aspektů výuky. Syslová a Štěpánková (2019) vnímají učitele jako facilitátora, tedy průvodce, který vytváří podnětné prostředí pro dětskou tvořivost a samostatné objevování. Tato role je v mnoha ohledech náročnější než klasická frontální výuka, protože vyžaduje pružné reagování na aktuální situace a potřeby dětí.

Příklady dobré praxe lze najít v řadě českých i zahraničních publikací. Z českých lze jmenovat zajímavý projekt „Vodní svět“ v MŠ a ZŠ Nížkovice, který vznikl z podnětu dětí

reagujících na výstavbu kanalizace v obci. Výsledkem bylo vytvoření potůčku na školní zahradě. Do projektu byli aktivně zapojeni i rodiče a obec, čímž se posílila vazba školy na komunitu (Syslová & Štěpánková, 2019). Spolupráci s rodiči a dalšími aktéry zmiňuje jako žádoucí i Koťátková (2008).

Také propojení projektové výuky s rozvojem specifických dovedností, jako je grafomotorika, ukazuje na její variabilitu. Doležalová (2016) ve své knize „Rozvoj grafomotoriky v projektech“ prezentuje řadu konkrétních nápadů, jak zapojit grafomotorické aktivity do tematických projektů, tak aby byly smysluplné, propojené s obsahem a zároveň motivující pro děti.

Rizikem projektové výuky bývá, že je často mylně vnímána jako nestrukturovaný a chaotický přístup k výuce, což může vést k obavám o jeho efektivitu v předškolním vzdělávání. Tento omyl pramení především z nepochopení teoretických základů PBL, které vycházejí z konstruktivistické teorie učení (Lev et al., 2020). Konstruktivismus zdůrazňuje aktivní zapojení dítěte do procesu učení a jeho vlastní zkušenost prostřednictvím sociálních interakcí, porozumění a zkušeností, čímž se zásadně odlišuje od tradičního transmisivního modelu výuky. Konstruktivisticky smýšlející učitel je průvodcem v objevování a řešení reálných problémů (Haková, 2014). Implementace projektového učení (PBL) v předškolním vzdělávání by měla být založena na porozumění konstruktivistickým principům, které poskytují nezbytnou strukturu a smysluplnost vzdělávacího procesu (Lev et al., 2020).

Projektová výuka v mateřské škole se přirozeně propojuje nejen s konstruktivismem, ale řadou dalších inovativních pedagogických směrů, které kladou důraz na aktivní zapojení dětí, práci s reálnými situacemi a respekt k individuálním potřebám dítěte. Další významnou pedagogickou koncepcí, kterou Opravilová (2016) zmiňuje, je *Situationsansatz – situační učení*. Tento model vychází z myšlenky, že vzdělávací aktivity by měly být odvozeny z reálných životních zkušeností dětí a reflektovat jejich individuální prožitky. Klíčovým principem této metody je práce s autentickými situacemi, které jsou pro děti významné, a jejich následná transformace do vzdělávacích projektů.

Z výše uvedeného vyplývá, že ne každý alternativní vzdělávací směr je automaticky nositelem projektového přístupu, ale mnohé z nich se s projektovým učením přirozeně prolínají. Projektová výuka tak může čerpat z jejich inspirativních prvků a obohatit vzdělávací proces o další prvky – ať už jde o důraz na spolupráci, rozvoj tvořivosti či respektování individuálních potřeb dětí či práci s prožitkem. Kterému je věnována následující kapitola.

1.3 Projektová výuka a rámcový vzdělávací programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV)

V RVP PV (2021) je *projektová výuka* zmíněna pouze okrajově. Objevuje se ve vzdělávacím obsahu jako možná forma práce s dětmi, zejména jako doplněk integrovaných bloků, avšak bez hlubšího metodického rozpracování či přesnější definice. Ve slovníčku použitých pojmů termín *projekt/projektová výuka* chybí, stejně jako systematické ukotvení této metody ve vztahu k cílům předškolního vzdělávání. Kořátková (2008) upozorňuje, že i když jsou tematické celky a projekty v RVP PV ukotveny jinak, v praxi se často zaměňují a často jsou některé programy mylně označovány za projekty, což může být způsobeno právě nedostatečným vysvětlením práce s projekty.

Podobně je v této části dokumentu zmíněn pojem *situační učení*. Je zde definováno jako: „jedná se o učení dětí skutečným jednáním, ne učení o dané situaci; je založené na vytváření a využívání situací, které jsou pro dítě srozumitelné“ (s. 50).

Oproti tomu v revidované verzi RVP PV (2025) dochází k významnému posunu v pojetí metod práce s dětmi, a to jak v oblasti *projektového*, tak *situačního učení*. Projekt je zde nově vnímán jako součást projektového a činnostního učení, které má vést k aktivnímu zapojení dítěte do procesu plánování i realizace činností. Zdůrazněna je participativní role dětí: „Projekt je chápán ve smyslu projektového a činnostního učení. Snahou je, aby děti určovaly výstup projektu a plánovaly cestu k jeho dosažení, učitel je partnerem“ (RVP PV, 2025, s. 19). V kontextu tohoto přístupu nabývá projektová výuka hlubší pedagogické funkce a propojuje se s badatelsky orientovaným učením či výtvarným a estetickým rozvojem u dětí.

Situační učení je v RVP PV 2025 dále posíleno a jednoznačněji definováno jako výchozí přístup, který respektuje přirozené způsoby učení dětí skrze konkrétní, aktuální a smysluplné situace. Umožňuje dětem učit se prostřednictvím reálných zkušeností, které mají bezprostřední vztah k jejich každodennímu životu. Projektová výuka a situační učení tak tvoří vzájemně se doplňující strategie, které rozvíjejí klíčové kompetence a podporují celostní rozvoj dítěte v předškolním vzdělávání a v revidované verzi RVP PV nachází větší uplatnění.

2 UČENÍ PROŽITKEM V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Tato kapitola se věnuje zážitkové pedagogice jako významnému přístupu ve vzdělávání dětí předškolního věku. Navazuje na předchozí text o projektovém a situačním učení. Pozornost je zde zaměřena jak na teoretická a filozofická východiska zážitkové pedagogiky, tak na její historický vývoj, ideové zdroje a uplatnění v současné pedagogické praxi. Reflektován je také význam tohoto přístupu v kontextu rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV).

2.1 Teoretická východiska a ideové zdroje zážitkové pedagogiky

Hanuš a Chytilová (2009) poukazují, v kontextu zážitkové pedagogiky, na význam pojmů jako prožitek, zážitek a zkušenost, které prostřednictvím dramaturgicky promyšlených situací a her přispívají k rozvoji osobnosti jedince. Komplexní prožitek by přitom měl být nenahraditelný, jedinečný, individuální a nepřenositelný. Ve starší odborné literatuře se s pojmem zážitková pedagogika setkáváme jen zřídka. Jak ukazuje vymezení v *Pedagogickém slovníku* (Průcha et al., 2008), kde je tento termín uveden pouze pod označením „výchova prožitkem“, přičemž důraz je kladen zejména na osobnostní rozvoj ve spojení s fyzickou aktivitou a následnou reflexí. Oproti tomu Opravilová (2016) ve své publikaci *Předškolní pedagogika* pojem zážitkové či prožitkové pedagogiky vůbec nezmiňuje. Skalková (2007) se zmiňuje pouze o zkušenostní orientaci výuky, která odkazuje k reformnímu pedagogickému směru Johna Deweye, vycházejícího z pragmatismu. Ten do své pedagogiky začlenil přístup „learning by doing“ – učení skrze činnost (Blažková, 2020). Hanuš a Chytilová (2009) shrnují Deweyho principy do následujících bodů: aktivní přístup žáka, spolupráce mezi žáky a učiteli, propojení školy s praktickým životem, individuální přístup, otevřenost ke změně, kritické myšlení, a především důraz na osobní zkušenost a praxi. Z těchto principů je patrné, že zážitková pedagogika na Deweyho ideje přímo navazuje. Dalším ideovým základem zážitkového učení je konstruktivismus, jehož klíčovou myšlenkou je aktivní vytváření znalostí na základě předchozích zkušeností a porozumění. Jeho principů je využívání také v Hejného metodě v matematice. Tento směr významně ovlivnili psychologové Jean Piaget a Lev Vygotskij, jejichž přístupy se promítají i do koncepcí zážitkového učení (Haková, 2014).

Zážitková pedagogika je stále se formující přístup, vycházející z různorodých koncepcí v mezinárodním kontextu. Hlavní myšlenka pro zážitkovou pedagogiku přichází ze Severní

Ameriky, kde Kurt Hahn v roce 1941 spoluzaložil organizaci *Outward Bound*. Její pedagogická filozofie byla postavena na praktickém učení, osobním růstu a rozvoji charakteru skrze dobrodružství a výzvy (Hanuš & Chytilová, 2009). V českém prostředí lze její kořeny nalézt již v díle Jana Amose Komenského, konkrétně ve *Velké didaktice*, kde je kladen důraz na propojení teorie s praxí a na učení vedoucí k samostatnému řešení problému, vycházejícímu z vnitřní motivace (Franc et al., 2007, s. 12). V praxi pak nachází zážitková pedagogika uplatnění v lesních mateřských školách a klubech, mezi něž patří i zařízení, v němž byla realizována aplikační část této bakalářské práce. Hlavním cílem je poskytnout dětem příležitost k sebepoznání, překonávání výzev, prožití úspěchu i neúspěchu a dalších zkušeností, které přispívají k formování osobnosti (Worroll & Houghton, 2019). Pro starší děti a dospělé nabízí programy zážitkové pedagogiky *Prázdninová škola Lipnice* (založená roku 1977), kde jsou intenzivní zážitky využívány k podpoře osobního rozvoje, sebepoznání a sebereflexe (Jirásek, 2019).

2.2 Zážitková pedagogika jako příklad inovativního přístupu vzdělávání

Prožitkové učení úzce souvisí s projektovým a situačním učení, jak bylo zmíněno v předchozí kapitole. Tato forma učení je často jejich přirozenou součástí, což potvrzují autoři Haková et al. (2021) či Hanuš a Chytilová (2009). Pro děti předškolního věku je právě 4–6 let kritickým obdobím pro rozvoj základních schopností – kognitivních, sociálních, emočních. Zkušenost z raného dětství má dlouhodobý dopad na další vzdělávací dráhu dítěte (Enache, 2023). Proto je v tomto vývojovém období zásadní působit na děti vhodnou formou, ideálně prostřednictvím hry a prožitku, a být jim citlivým a podpurným průvodcem, aby se cítily bezpečně (Haková, 2014). Podle rumunského výzkumu, který uvádí Enache (2023) je zážitkové učení v mateřské škole učitelkami považováno za efektivní strategii odpovídající vývojovým potřebám dětí. Využívány jsou různé formy, jako je učení hrou, objevováním, experimenty či projekty. Jako hlavní přínosy byly označeny motivace dětí, prožitek reality a rozvoj praktických dovedností, zatímco jako riziko bylo zmíněno možné přetížení. Závěrem bylo potvrzeno, že zážitkové učení výrazně přispívá k efektivitě vzdělávání v předškolním věku a je pozitivně vnímáno jak učiteli, tak rodiči.

Nezbytnou součástí prožitkového učení je reflexe, především sebereflexe, která umožňuje zhodnotit prožité situace a učit se z nich. Dražanská (2020) uvádí, že základními dovednostmi kvalitní reflexe jsou schopnost klást si správné otázky, volit vhodné formy

zpětné vazby, posuzovat dosažené cíle a hodnotit spolupráci ve skupině. Hanuš a Chytilová (2009, s. 97) rozlišují různé úrovně zpětné vazby – vůči sobě samému, vůči druhým a vůči skupině – a to jak z hlediska kvantitativního a kvalitativního, tak v rovinách pozitivní/negativní, přímé/nepřímé, hodnotící/nehodnotící, či okamžité/opožděné.

2.3 Zážitková pedagogika a rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV)

V RVP PV z roku 2021 je explicitně uveden pojem *prožitkové učení*. Tento termín je ve slovníčku použitých pojmů definován jako „učení dítěte vycházející z vlastní zkušenosti a prožitku; je to způsob učení, který je pro dítě přirozený a jemu vlastní; v předškolním vzdělávání je realizováno zejména prostřednictvím → didaktického stylu s nabídkou.“ (RVP PV, 2021, s.50). Prožitkové učení je zde chápáno jako metoda integrovaného vzdělávání, která podporuje přirozené a reálné vnímání světa dítětem. V RVP PV lze identifikovat principy vycházející z prožitkového učení, a to zejména v důrazu na praktické získávání zkušeností a poznatků v reálných situacích, které jsou dále ukotveny ve školních vzdělávacích programech mateřských škol. Praktická zkušenost je akcentována ve všech vzdělávacích oblastech, a to především v rámci vzdělávací nabídky a očekávaných výstupů. Dále se objevuje v rámci klíčových kompetencí, zejména kompetencí k učení, k řešení problémů a kompetencí činnostních.

Zatímco v RVP PV z roku 2021 není metoda prožitkového učení dominantně zastoupena, v RVP PV (2025) je již tato metoda definována v rámci vzdělávacích strategií. Společně s ní jsou zmiňovány také další přístupy, jako situační, kooperativní a sociální učení. Prožitkové učení je rovněž implicitně obsaženo ve všech klíčových kompetencích.

Principy zážitkové pedagogiky přispívají k naplňování cílů RVP PV prostřednictvím aktivního zapojení dětí do vzdělávacího procesu, který probíhá formou hry, zkoumání a praktických činností. Tento přístup podporuje rozvoj sociálních dovedností, samostatnosti a tvořivosti. Vytváří prostředí, v němž je učení smysluplné, zábavné a zároveň respektuje individuální tempo každého dítěte.

3 ODKAZ TOMÁŠE BATI

Kapitola poskytuje přehledný souhrn ze života a práce Tomáše Bati a jeho odkazu pro město Zlín. Navazuje zároveň na předchozí kapitoly teoretické části, kde jsou popsány inovativní pedagogické přístupy. Následující informace slouží jako teoretický základ pro realizaci jednotlivých projektových dnů. Jsou také podpůrným východiskem pro odpovědi na zvědavé otázky dětí, které se mohou během projektu objevit.

Tato tematika je v současnosti velmi aktuální a mnoho firem a jednotlivců se snaží řídit podle Baťových principů. Jeho hodnoty dnes stále více pronikají do povědomí lidí zásluhou organizace Nadace Tomáše Bati, která publikuje mnoho knih s tematikou této velké osobnosti. Na jeho odkaz poukazuje i starší literatura vydávána po roce 1989. Erdély (1990) uvádí, že vše, co dokázal, bylo díky své pílí, vytrvalosti, odhodlanosti a vůli se stal podnikatelem, starostou, vizionářem a inspirací i pro dnešní generaci ve všech oblastech lidského života. Dokázal z mála vybudovat město Zlín v takové podobě, jak ho známe dnes. Právě z toho důvodu je žádoucí seznamovat děti s osobností Tomáše Bati a rodným městem již v předškolním věku. Umožňuje to přirozeně budovat vztah k blízkému okolí a Baťově odkazu.

3.1 Život Tomáše Bati

Tato podkapitola stručně představuje život této osobnosti. V rámci projektu, uvedeného v praktické části, je důležité mít základní povědomí o jeho chronologickém průběhu. Navazuje na něj první projektový den „Poznejme rodinu Tomáše Bati“ (viz 4.3). Právě rodina a rodinné vazby pro něj byly klíčové, což se promítalo nejen do osobního, ale také pracovního života. Pocházel z chudé ševcovské rodiny a pokračoval v rodinném řemeslu, které se u nich dědilo po 9 generací před Tomášem Baťou a jeho rodina pokračovala v budování a šíření jeho odkazu i po jeho smrti (Pokluda, 2015b). Dětství trávil společně se svými staršími sourozenci Annou a Antonínem v dílně svého otce. Sledovaly jej při ruční výrobě bot, pomáhaly mu a ze zbytků kůží si mohl Tomáš zkoušet vyrábět boty pro panenky, které pak i prodával (Cekota, 2016). Se svým otcem míval v době dospívání mnoho neshod, ale později jeho práci, myšlenky a rady ocenil (Baťa et al., 2021). Po zemřelé matce získali sourozenci dědictví v podobě 800 zlatých, které využily založení společného podniku na výrobu bot (Pokluda, 2015b). Sestra Anna z firmy nakonec odešla a bratr později zemřel. Tomáš Baťa vedl firmu sám a časem se k němu přidal nevlastní bratr Jan Antonín Baťa (z

druhého manželství jeho otce). V roce 1912 se oženil s Marií Menšíkovou a 1914 se jim narodil jediný syn, který byl pojmenován po něm. Jeho život předčasně ukončila letecká nehoda v Otrokovicích v roce 1932 (Ďurišová, 2011).

3.2 Odkaz Tomáše Bati

Během jeho začátků zažil mnoho vzestupů i pádů (bankrot, špatná obchodní strategie). Z každé této situaci se však poučil a pomohlo mu to v růstu (Cekota, 2016), vedoucímu k vybudování odkazu, ze kterého čerpáme dodnes. Ten se nejvíce odráží hlavně v rodném městě a jeho nezměnitelném rázu, který mu vtisknul. Na **Zlín jako zahradní město** navazují v rámci projektového dne, v podkapitole 4.4 – „S panem Baťou ve Zlíně“. *“Naším cílem je zahradní město, plné slunka, vody, občerstvující zeleně a čistoty, město nejvyšších mezd, kvetoucích živností, obchodů a řemesel, s nejlepšími školami“* (Baťa, 2013). Chtěl vytvořit město, kde budou mít celé rodiny důstojné podmínky k životu. Právě rodinu považoval za základ pracovního úspěchu. Proto ve Zlíně budoval místa setkávání jako Obchodní dům, společenský dům nebo zlínské parky. Důležitou součástí byla právě zeleň, oddělené budovy obklopené stromy a trávníky a obytné čtvrti (Ďurišová, 2011). Kladl také velký **důraz na péči o zdraví** obyvatel Zlína. Nechal zde vybudovat moderní nemocnici a financoval preventivní zdravotní péči, na což navazuje projektový den „Záchrana pana Bati“ (viz podkapitola 4.9). Dále podporoval **rozvoj tělovýchovy** prostřednictvím sportovišť a organizovaných volnočasových aktivit (Pokluda, 2015b). Tato oblast jeho zájmu se promítla do projektových dnů formou pohybových činností.

Základním architektonickým prvkem města byly cihlové „**baťovské**“ **domky** pro zaměstnance (Pokluda, 2015a). Prioritou pro něj bylo, aby domky měly ideálně hygienické zázemí, zahrádku a každý svou postel. Byly součástí komunitního konceptu bydlení s docházkovou vzdáleností do práce (Cekota, 2024). Tato část navazuje na projektový den popsany v podkapitole 4.5 – „Postav si baťovský domek“.

V návaznosti na rodinu a bydlení je zaměřen další projektový den „Baťovská vánoční přání“, viz podkapitola 4.6, která se věnuje sounáležitosti a pospolitosti, jež se snažil Tomáš Baťa ve firmě rozvíjet. Vhodným příkladem jsou **Vánoce** a jak je slavil. Jak zmiňuje Končítíková (2024) v podcastu Nadace Tomáše Bati, bylo pro něj důležité tento čas trávit jinak než prací, a snažil se, aby to bylo ctěno i ve firmě. A co v té době děti dostávaly třeba jako dárky? I pan Baťa přispíval výrobě hraček, a to prostřednictvím svých gumárenských závodů, byl jejich odpadový materiál využíván i k výrobě hraček (Kolínská, 2021).

Hlavní obživou celé firmy Baťa byla výroba bot, na jejichž základě společnost vznikla. Začínal s **ruční výrobou**, která byla později nahrazena stroji. Inspiroval se ve velkých závodech v Německu a Americe, kde získával zkušenosti, které pak aplikoval do praxe ve své firmě (Pokluda, 2015b). Na tuto část reaguje podkapitola 4.7 – „Vyrábíme boty s panem Baťou“, kdy si děti samy vyzkoušely ruční výrobu bot.

Boty začal prodávat po jarmarcích, což nebylo vždy efektivní. Děti si to vyzkoušely v rámci projektového dne „Slavíme s panem Baťou masopust“, popsaného v podkapitole 4.8. Poté prodával boty velkoobchodníkům až nakonec založil síť vlastních prodejen, které budoval nejdříve ve Zlíně a okolí a postupně se rozšiřovaly v dalších českých i zahraničních městech (Čekota, 2016). V zahraničí nebudoval pouze továrny a prodejny, ale celá baťovská města s jejich typickými charakteristickými rysy zahradního města a kulturního dění (Jemelka & Ševeček, 2016). Podobná města si zkusily děti vybudovat v rámci projektu, podrobněji vysvětleno v podkapitole 4.11 – „Baťa ze Zlína do světa“.

Na obuvnickou činnost byla navázána další odvětví, kde se Tomáš Baťa se angažoval. Jedním z nich byla doprava. Jeho hlavním cílem bylo propojení města Zlína s dalšími částmi Československa. rozšířením silniční, železniční, či lodní dopravy. Pro cestování do zahraničí začal využívat i letadlo, pro které nechal vybudovat letiště na východě města. Létání v letadle se mu však stalo osudným. Při jedné služební cestě havaroval a nehodu nepřežil (Pokluda, 2015b). K jeho počtě byl postaven Památník Tomáše bati (2025),. Tyto informace byly použity při aktivitách z podkapitoly 4.10 – „Vlakem, letadlem či lodí s panem Baťou“.

Kapitola uzavírá teoretickou část a plynule přechází na praktickou část projektu „*Cesta za poznáním baťovského Zlína*“, kde lze nalézt projektové dny zaměřené na výše zmíněné sféry jeho působení. V průběhu realizace byly aplikovány i některé z jeho principů jako zodpovědnost, sebereflexe, poctivost, týmová spolupráce, péče o prostředí, lidi kolem sebe a své tělo a ducha a harmonii (Končítíková, 2021). V dětském prostředí to lze převést na spolupráci, pečlivost, dokončování práce, péče o věci i o sebe navzájem. V souvislosti s projektovou výukou pak na osobní zapojení dítěte do praktických činností s důrazem na prožitek a vlastní zkušenost.

„*Z malých lidí velké lze vybudovati jen výchovou*“ (Baťa, 2013, s.131)

II PRAKTICKÁ ČÁST

4 PROJEKT CESTA ZA POZNÁNÍM TOMÁŠE BATI

Na začátek této kapitoly bych ráda vysvětlila, **proč by se děti v předškolním věku měly seznámit s Tomášem Baťou.**

Protože je to významná osobnost města, ve kterém děti žijí. A hlavně – je to příklad člověka, který svou vytrvalostí a nadšením dokázal velké věci. Ráda bych dětem prostřednictvím jeho příběhu předala poselství, že když člověk chce a učí se překonávat překážky může to přinést úspěch. Jak sám Tomáš Baťa říkal: „*Nadšení dává křídla.*“ a také: „*Chtěj – a bude.*“ (Nadace Tomáše Bati, 2025). Šel vytrvale za svým snem, a právě to je něco, co může být pro děti inspirací. Navíc jeho odkaz je ve Zlíně vidět na každém kroku, což jim poskytuje uchopitelný a konkrétní prostředek, jak vnímat, co vlastně taková osobnost dokázala.

4.1 Obecná charakteristika

V aplikační části své bakalářské práce jsem vytvořila 10 projektových dní na 10 měsíců ve školních roce. Jedná se o dlouhodobý smíšený projekt, který byl realizován v lesní mateřské škole Na Pasece. Každý projektový den se uskutečnil v souladu s ŠVP mateřské školy v rámci TVP v jednotlivých měsících tak, aby na něj navazoval a zároveň byl propojen s ústředním námětem projektu.

Záměr aplikační části bakalářské práce:

Záměrem projektu „*Cesta za poznáním Tomáše Bati*“ je prostřednictvím dlouhodobého tematického učení přiblížit dětem ve zlínských mateřských školách osobnost Tomáše Bati a jeho odkaz.

Cíle projektu:

- Rozvíjet u dětí klíčové kompetence prostřednictvím aktivního zapojení do plánování, realizace i reflexe činností.
- Posilovat dovednosti v oblasti kooperace, samostatného rozhodování a schopnosti spolupracovat ve skupině.
- Podpořit u dětí propojování získaných poznatků s vlastním prožitkem prostřednictvím zážitkového a situačního učení.

Pro koho je určen:

Tento projekt je určen a byl realizován ve smíšené třídě dětí 3-6 let v prostředí LMS v počtu do 16 dětí. Všechny aktivity jsou navrženy tak, aby byly realizovatelné jak ve vnitřních prostorech, tak i venkovních.

Průběh projektových dnů:

Každý projektový den je rozložen do 3 dopoledních řízených činností – ranní motivační kruh, pohybová činnost a hlavní aktivita. Lze také zařadit doplňkové úkoly na odpoledne. Součástí každého dne je tabulka s didaktickým plánem, kde je ke každé činnosti uveden cíl a na něj navázána klíčová kompetence, dále jsou zde vyjmenovány užití formy a metody. Text je formulován zejména popisným způsobem, aby byly pochopeny všechny souvislosti vedoucí k realizaci a průběhu aktivit. Zejména zážitkové a situační učení nelze popsat návodně. Ve většině činností byla skupina diferenciována dle věku, kdy starším dětem byla zadávána obtížnější varianta než mladším. Na konci je uvedena evaluace projektového dne formou sebereflexe, zpětné vazby od dětí a volné reflexe od provázející učitelky.

4.2 Přehled projektových dnů

V následující tabulce je zpracován úvodní přehled projektových dnů, kde jsou uvedeny použité formy, metody, hlavní cíl dne a na něj navazující klíčové kompetence.

Tabulka 1 *Přehled projektových dnů*

	Hlavní cíl	Organizační forma	Metody	Klíčové kompetence
1. Poznejme rodinu Tomáše Batí	Podpořit znalosti o rodinných vztazích.	Dramatizace	Vyprávění, rozhovor, práce s fotografiemi, dramatizace	Dítě si uvědomuje, že je součástí různých sociálních skupin – zejména rodiny (KSP).
2. S panem Baťou ve Zlíně	Představit dětem město Zlín hravou formou.	Exkurze	Vyprávění, práce s fotografiemi a mapou,	Dítě vnímá své okolí, poznává místo, kde žije, a vytváří si k

			tematická exkurze	němu pozitivní vztah (KČO).
3. Postav si baťovský domek	Rozvíjet u dítěte jemnou motoriku.	Individuální	Instruktaž, manipulování	Dítě se učí manipulovat s drobnými předměty pro podporu rozvoje jemné motoriky (KU).
4. Baťovská vánoční přání	Podpořit děti v naslouchání druhým, domlouvání se spolupracování při společném rozhodování.	Kooperativní	Diskuse, práce s obrazem, výtvarná činnost	Dítě se učí respektovat názor druhých a spolurozhodovat ve skupině (KSP).
5. Vyrábíme boty s panem Baťou	Podpořit děti v samostatnosti a tvořivosti.	Individuální	Popis, manipulování	Dítě hledá vlastní řešení úkolu – z čeho a jak botu vyrobit (KP).
6. Slavíme s panem Baťou masopust	Představit dětem základy finanční gramotnosti.	Skupinová	Vysvětlování, práce s textem, situační učení předvádění	Dítě se učí chápat základní principy fungování v praktickém životě (KČO).
7. Záchrana pana Bati	Podpořit prosociální chování dětí.	Kooperativní	Vysvětlování, manipulování s drobnými předměty, situační učení	Dítě chápe význam pomoci druhému v ohrožení (KSP).
8. Vlákem, letadlem či lodí s panem Baťou	Rozvíjet u dítěte jemnou motoriku.	Vycházka s plněním úkolů	Popis, výtvarná činnost	Dítě zkoumá a zkouší různé postupy a materiály, soustředí se na činnost,

				dokončuje ji (KU).
9. Baťa ze Zlína do světa	Podpořit spolupráci dětí ve skupině.	Skupinová, kooperativní	Diskuse, manipulování, skupinová práce	Dítě dokáže aktivně využívat slovní zásobu ke komunikaci při spolupráci s ostatními (KK).
10. Hravě s panem Baťou	Podpořit děti v komunikaci při hraní her a při vyjadřování svých nápadů.	Kooperativní	Vysvětlování, diskuse, práce na výstupu projektu, hra	Dítě využívá řeč k vyjádření svých myšlenek, nápadů a naslouchá druhým při hře i při společném tvoření (KK).

4.3 Září – TVP Rodina

V září se věnujeme tématům, která propojují lesní mateřskou školu s prostředím, ve kterém děti dosud vyrůstaly. Proto je součástí ŠVP také téma „Rodina“. V rámci tohoto týdenního vzdělávacího bloku vznikl i první projektový den. Kde jinde začít s poznáváním osobnosti Tomáše Bati a jeho životní cesty než právě u jeho rodiny?

Charakteristika skupiny: Tento den bylo v LMŠ přítomno 10 dětí z toho jen tři dívky a 7 chlapců. Nízký počet dětí ten to den byl dán zřejmě velmi deštivým počasím, které přítomné děti skvěle zvládly a zejména tancování v dešti si velmi užily.

Tabulka 2 Didaktický plán - 1.projekový den

Poznejme rodinu Tomáše Bati	
Cíl z pohledu učitele	<p><i>Ranní motivace:</i> Rozvíjet u dítěte zrakové vnímání a orientaci na ploše s vizuální a slovní oporou.</p> <p><i>Pohybová činnost:</i> Rozvíjet u dětí motorickou a koordinační zdatnost.</p> <p><i>Hlavní činnost:</i> Přiblížit dětem život Tomáše Bati pomocí dramatizace s plyšovými hračkami.</p>
Cíl z pohledu dítěte	<p><i>Ranní motivace:</i> Orientovat se na obrázku dle vizuální opory a slovních instrukcí.</p> <p><i>Pohybová činnost:</i> Soustředit se na koordinaci pohybů při tanci a jednotlivých cvicích.</p> <p><i>Hlavní činnost:</i> Pozorovat představení a popsat, co se v něm odehrálo.</p>
Klíčové kompetence	<p>Dítě získává poznatky o historické osobnosti a rodinných vztazích (KU).</p> <p>Dítě si uvědomuje, že je součástí různých sociálních skupin – zejména rodiny. Učí se pojmenovat vztahy mezi blízkými osobami (KSP).</p> <p>Dítě vyjadřuje své dojmy a názory, naslouchá druhým (KK).</p>
Formy	Projektová výuka, dramatizace, pohybová hra
Metody	Pozorování, práce s fotografiemi, vyprávění, rozhovor, dramatizace, hudebně-pohybová činnost, hra

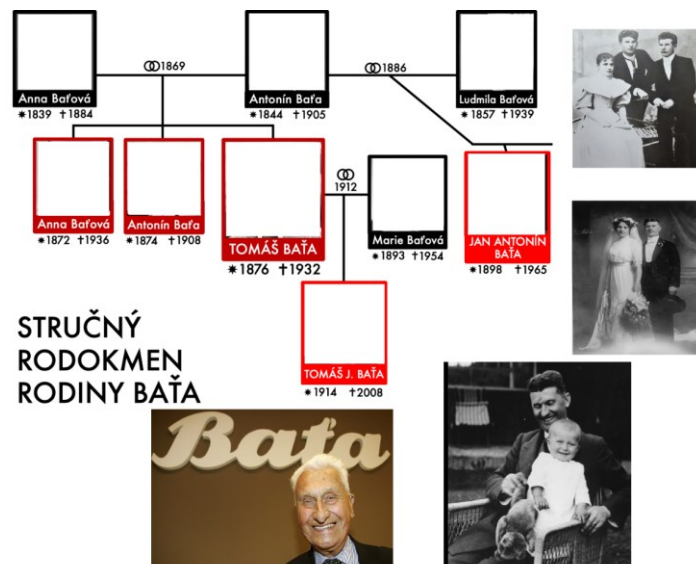
4.3.1 Činnosti programu „Poznejme rodinu Tomáše Bati“

Ranní motivace (20-25 min):

- **Pomůcky:** předloha rodokmenu Tomáše Bati s fotografiemi, prázdné rodokmeny, fotografie členů rodiny.
- Po uvítacím rituálu jsme si s dětmi připomněli téma „Rodina“ a zopakovali si význam rodokmenu. Poté jsem jim ukázala fotografii Tomáše Bati. Po jejím rozpoznání jsme tímto způsobem otevřeli představení projektu. Vysvětlila, jsem jim, že si o něm budeme povídat po celý školní rok. Pro seznámení s jeho životem si přiblížíme jeho rodinu. Měla jsem k dispozici předlohu, na které byly fotografie nejbližších rodinných příslušníků Tomáše Bati. Společně jsme si řekli, kdo byl kdo, a poté děti obdržely stejnou předlohu, avšak bez fotografií, viz

Obrázek 1. Jejich úkolem bylo doplnit chybějící osoby podle původní předlohy, tedy s vizuální oporou. Po sestavení rodokmenu jsme si společně zopakovali jména jednotlivých členů rodiny a nejstarší děti měly za úkol identifikovat první hlásku ve jménech příslušníků rodiny Baťových.

Obrázek 1 Rodokmen T. Baťi – prázdný (vlastní zdroj)

Pohybová činnost (15 min):

- **Pomůcky:** šátky, reproduktor (pro pouštění písni) nebo hudební nástroj jako doprovod ke zpěvu.
- Vzhledem k deštivému počasí jsme zůstali v zázemí LMŠ a využili zastřešený prostor pod jurtou. Pohybovou část jsme zahájili dechovými cvičeními spojenými s protažením – při nádechu jsme se vytahovali ke slunci a při výdechu se skláněli směrem k zemi. Poté jsme si společně zatančili s tanečními šátky na lidové písni, čímž jsem dětem připomněla atmosféru dřívější doby. Děti měly volnost v pohybu a mohly tančit dle vlastního cítění do rytmu hudby. Následně jsme si zahráli pohybovou hru „Na rodinu“, která vycházela z principu hry „Na Mrazíka“. Děti přišly s nápadem, jak bychom mohli tanec obměnit, tak, aby se přidali všichni. Po jejich návrhu volně pobíhaly po prostoru a na daný pokyn (máma, táta, dítě) měly udělat cvik. Na slovo „máma“ se protáhnout do výšky a stoupnout si na špičky, na slovo „táta“ udělat 2 dřepy a na slovo „dítě“ snožmo skákat na místě. Děti tak musely rychle reagovat na daný pokyn.

Hlavní řízená činnost (20–25 min):

- **Pomůcky:** plyšové hračky – zvířata (medvědi, zajíc a jiné), boty, kulisy hor a lesa, panenka a boty na ni.
- **Vnitřní varianta:** Hlavním tématem tohoto dne byla rodina Tomáše Bati. A jak ji nejlépe přiblížit než dramatizací. K inscenaci jsem využila sbírku plyšových hraček svých dětí a připravila divadelní představení s „plyšáky“. Text, který jsem při představení použila, byl inspirován z knih Baťovídky (Pribilincová, 2017) a Geniální podnikatel Tomáš Baťa (Cekota, 2016), které dětem přístupnou formou přibližují život této významné osobnosti. Jeho obsah naleznete v příloze I.
- **Venkovní varianta:** Tentokrát se program konal uvnitř. Pokud by bylo počasí příznivější, bylo by možné inscenaci realizovat i v lese či na louce.
- **Doplňkové aktivity:** Děti si mohou zkusit zahrát divadlo s plyšovými hračkami samy dle vlastní fantazie. Před spaním číst Baťovídky a následně hrát s dětmi pexeso s ilustracemi z knihy.

4.3.2 Evaluace projektové dne „Poznejme rodinu Tomáše Bati“

Tabulka 3 Evaluace - 1. projektový den

Evaluace „Poznejme rodinu Tomáše Bati“:	
Sebereflexe:	<p><i>Ranní kruh:</i> Během aktivity jsem pozorovala různé fáze zapojení dětí. Největší zaujetí a aktivní zapojení jsem zaznamenala při samotném sestavování rodokmenu a doplňování chybějících osob do prázdného rodokmenu. Tato činnost dětem poskytla příležitost ke spolupráci. Musely vzájemně komunikovat a společně hledat správná řešení. Zároveň došlo k diferenciaci v rámci skupiny, kde mladší děti s dopomocí a vizuální oporou sestavovaly rodokmen a starší měly navíc za úkol identifikovat první hlásku ve jménech jednotlivých osob.</p> <p><i>Pohybová činnost:</i> Původně spontánní taneční projev zaujal zejména dívky, zatímco chlapci upřednostňovali volnou hru. Na základě podnětů od dětí jsem reagovala změnou pohybové činnosti, čímž se do aktivity zapojily všechny děti. Snažila jsem se tak přirozeně vycházet vstříc potřebám a nápadům celé skupiny.</p>

	<p><i>Hlavní činnost:</i> Dramatizace života rodiny T. Bati prostřednictvím divadla s plyšovými hračkami se ukázala jako vhodná forma edukačního působení. Děti byly vtaženy do děje a díky osobnímu prožitku dokázaly lépe porozumět obsahu. Tato aktivita významně podpořila čtenářskou pregramotnost, neboť děti naslouchaly souvislému vyprávění s prvky příběhu a pracovaly s jeho významem. V rámci následné reflexe pak docházelo k upevnění nových poznatků a prohloubení porozumění tématu. Při reflexi jsem děti oslovovala jmenovitě, tak aby měly možnost projevit i mladší děti. Docházelo tak k rozvoji jazykových rovin i u mladších dětí.</p>
Od dětí:	<p>Ranní práce s rodokmenem rodiny Tomáše Bati inspirovala děti k sestavení rodokmenu vlastní rodiny. Jako pozitivní zpětnou vazbu na projektový den vnímám, že si děti k četbě před odpočinkem, z vlastní iniciativy, vybraly knihy <i>Baťovídky</i>, kterou jsme pak četly v LMS i v následujících dnech.</p>
Volná reflexe od provázející učitelky:	<p>Téma rodiny je dětem velmi blízké a spojení s panem Baťou je velmi zaujalo. Ranní kruh byl velmi pestrý a všechny děti se zapojily. Studentka si velmi dobře poradila s deštivým počasím. Divadlo bylo interaktivní a studentka zapojila většinu dětí. Dala dětem prostor pro vlastní vyjádření a zpětnou vazbu.</p>
Doporučení:	<p>Pro úspěšné zvládnutí aktivity je důležité poskytovat dětem dostatek názornosti (fotografie, obrázky, ukázky) i jazykové podpory. Četba tematicky navazující literatury (např. <i>Baťovídky</i>) pomáhá upevnit téma. Je vhodné nabídnout i doplňkové aktivity – např. pexeso, volná dramatizace. Starší děti mají tendenci se více zapojovat, mladší se mohou stahovat. Učitel by měl aktivně podporovat i tiché nebo méně sebevědomé děti (např. jmenovitým oslovováním).</p> <p>Pro třídy s větším počtem dětí je tato aktivita také vhodná. Po činnosti v ranním kruhu bych přidala více rodokmenů. Na ostatní aktivity je třeba zejména dostatečný prostor.</p>

4.4 Říjen – TVP Zlín a jeho okolí

V říjnu je v LMS vždy měsícem, kdy si povídáme o České republice a následně přejdeme k tématu města Zlína. Tu zahajujeme společnou prohlídkou města Zlína. Před 3 lety jsem začala tu vycházku trochu obměňovat a v převleku Tomáše Bati přibližuji jeho odkaz ve městě dětem. Stala se podnětem pro tuto bakalářskou práci.

Charakteristika skupiny: Tohoto projektového dne se účastnilo 14 dětí ve věku 3-6 let. Bylo zde 6 dívek a 8 chlapců. Celá skupina byla během exkurze velmi pozorná a zaujatá programem. Reagovala na pokyny učitelek, což pomohlo tomu, aby program mimo zázemí probíhal plynule a bezpečně.

Tabulka 4 Didaktický plán - 2.projektový den

Zde nejsou cíle rozděleny na ranní motivaci, pohybovou a hlavní činnost. Tento den probíhal netradičně mimo zázemí formou exkurze.

S panem Baťou ve Zlíně	
Cíl z pohledu učitele	Představit dětem město Zlín hravou a zážitkovou formou zážitku. Podpořit osvojování řadových číslovek a schopnost orientovat se v číselném a prostorovém uspořádání.
Cíl z pohledu dítěte	Pozorovat a naslouchat vyprávění „pana Bati“ a zapamatovat si alespoň jednu zajímavost. Použít řadovou číslovku k určení svého místa ve skupině.
Klíčové kompetence	Dítě vnímá své okolí, poznává místo, kde žije a vytváří si k němu pozitivní vztah (KČO). Dítě se orientuje v řadových číslovkách a umí je použít v praktických situacích (KU).
Formy	Projektová výuka, vycházka, skupinová hra, demonstrace
Metody	Zážitkové učení, vyprávění, pozorování, práce s obrazovým materiálem, hra s pravidly

4.4.1 Činnosti programu „S panem Baťou ve Zlíně“

Pomůcky: převlek Tomáš Bati, historické fotografie míst ve Zlíně.

Vycházka (cca 2 – 2,5 hodiny):

Tento den se neodehrával v lese a ani neměl klasický program. Setkali jsme se před Obchodním domem ve Zlíně. Děti čekal moment překvapení, kdy je přišel přivítat „Tomáš Baťa“ (já v převleku). Reagovaly nadšením a nespustily „pana Baťu“ z očí.

Obrázek 2 Prohlídka mrakodrapu (vlastní zdroj)

Poté „pan Baťa“ dětem začal vyprávět o svém životě a zajímavostech z míst, která společně prošli. Podrobnější popis včetně vyprávění je k dispozici v příloze II a vycházel z knih „Baťův Zlín“ (Pokluda, 2015a) a „Odráz rozvoje firmy Baťa ve struktuře vzdělávací soustavy ve zlínském regionu v letech 1894-1948.“ (Ďurišová, 2011). Dále jsme pokračovali při společné procházce od Obchodního domu přes Památník T. Bati, Masarykovy školy, Tržnice, hotel Zlín, Velké Kino a 21. budova (Mrakodrap), viz Obrázek 2. Vyprávěla jsem dětem o jednotlivých budovách, zajímavostech o životě ve Zlíně a ze života Tomáše Bati, využívala také

starých fotografiích, na kterých děti hledaly rozdíly se současnou podobou staveb. Z vyhlídky na mrakodrapu poznávaly známá místa a zkoušely se zorientovat. Také jsme si zde zahráli hru na rozvoj předmatematické gramotnosti. „Mrakodrap je budova číslo 21. Vedle něj jsou budovy číslo 14 a 15. Vidíte? Každá budova má svoje číslo a pořadí– čtrnáctá, patnáctá, dvacátá první.... Poté jsem dětem položila otázky:

„Když někdo soutěží, chce být kolikátý?“ (První!)

„A kdo má stříbrnou medaili, je kolikátý?“ (Druhý!)

„A bronzová medaile? (Třetí!)“

V rámci aktivity jsme si společně zopakovali řadové číslovky do čtrnácti (mladší do 6, starší do 14) a názorně si ukázali, jak se jednotlivé číslovky řeknou. Děti se následně seřadily od nejmladších po nejstarší a každé z nich mělo za úkol říct své pořadí pomocí řadové číslovky. Poté jsem skupinu rozdělila na dvě části – starší děti představovaly „první“ a mladší „druhý“. Každá skupina měla přiřazený specifický pohybový úkol: „první“ (starší děti) skákaly po jedné noze, „druzí“ (mladší děti) skákaly snožmo. V průběhu aktivity jsem náhodně

vyvolávala řadové označení („první“, „druzí“) a podle pokynu se zapojily příslušné děti. Po této hře jsme si s dětmi zopakovali, co vše jsme viděli a kde se jim líbilo nejvíce.

Doplňkové aktivity: Po příjezdu do mateřské školy je vhodné dát dětem ještě mapu, kde si mohou označit místa, která viděla a díky tomu procvičit orientaci na mapě.

4.4.2 Evaluace projektového dne „S panem Baťou ve Zlíně“

Tabulka 5 *Evaluace - 2. projektový den*

Evaluace „S panem Baťou ve Zlíně“:	
Sebereflexe:	Tento program velmi ráda realizuji a každý rok se jej snažím vylepšit na základě zkušeností z předchozích let. Tentokrát jsem přidala i edukační činnost v podobě seznámení s řadovými číslovkami.
Od dětí:	Děti se na prohlídku Zlína těšily již s předstihem. Během samotné prohlídky bylo znát jejich zaujetí, které přetrvalo i do dalších dnů a odrazilo se ve volné hře. Spontánně si začaly malovat mrakodrapy křídami a ze zažehlovacích korálků skládaly baťovské domky. Celkově bylo patrné, že se zvýšil jejich zájem o téma Tomáše Bati a města Zlína.
Volná reflexe od provázející učitelky:	Paní učitelka děti motivovala svým převlekem a dramatizací – vystupováním za Tomáše Baťu. Děti byly dobře aktivizovány formou prožitkového učení, velmi pěkně reagovaly a kladly spousty otázek. Studentka velmi dobře pracovala s hlasem a na převleku si dala záležet. Díky tomu děti zaujala i pro ně poměrně vzdáleným tématem. Studentka i tak dokázala pružně reagovat na zájem dětí o místa, která cestou potkali. Vzhledem k vzdálenosti zázemí, nebyl více prostor pobýt delší čas ve Zlíně, který by děti ještě uvítaly. Pohybová činnost, kde si procvičily řadové číslovky v kontextu číslování budov svitu byla velmi vydařená. Mladším dětem bylo potřeba více vysvětlovat pravidla. Chyběla zde pro ně jednodušší varianta
Doporučení:	Důležité je být, co nejvíce autentický a ideálně se dopředu naučit důležité informace, které dětem říct. Zároveň je nezahltit faktickými informacemi, ale podat vše zábavnou a interaktivní formou.

V průběhu dne převažovaly řízené činnosti, byl malý prostor pro volnou hru, vlastní invenci dětí, což s sebou však zvolená forma výletu nese kvůli bezpečnosti.

Pro třídy s větším počtem dětí doporučuji jít v dostatečném počtu učitelů na počet dětí, aby byla zachována jejich bezpečnost.

4.5 Listopad – TVP Příprava zvířat na zimu

V měsíci listopadu přichází čas, kdy se v LMŠ věnujeme tématu „Příprava zvířat na zimu“, kde si povídáme o tom, jak si chystají své brlohy nebo nory na nadcházející chladné období. Velký zájem dětí o stavbu bařovských domků a současně i probírané téma bylo inspirací k vytvoření dalšího projektového dne, který tyto motivy přirozeně propojil.

Charakteristika skupiny: Tento den bylo v LMŠ 16 dětí, nikdo tedy nechyběl. Dívek bylo 6 a chlapců 10. Bylo velmi hezky, což podpořilo atmosféru skupiny. Ta byla velmi spolupracující a kreativní. Vzniklo jen několik drobných nedorozumění mezi dětmi, během volné hry, které se s dopomocí učitelky snažily řešit slovně.

4.5.1 Činnosti programu „Postav si bařovský domek“

Tabulka 6 Didaktický plán - 3. projektový den

Postav si bařovský domek	
Cíl z pohledu učitele	<p><i>Ranní motivace</i> – Naučit děti určovat a pracovat s geometrických tvary.</p> <p><i>Pohybová činnost</i> – Rozvíjet pohybové dovednosti pomocí předmatematických představ.</p> <p><i>Hlavní činnost</i> – Rozvíjet u dětí jemnou motoriku.</p>
Cíl z pohledu dítěte	<p><i>Ranní motivace</i> – Pojmenovat a skládat geometrické tvary.</p> <p><i>Pohybová činnost</i> – Zareagovat na pokyn a podle něj se spojit s ostatními dětmi ve skupině.</p> <p><i>Hlavní činnost</i> – Vytvořit cihlu nebo domek z rychletvrdnoucí hmoty.</p>

Klíčové kompetence	<p>Dítě pracuje s obrazovou a tvarovou představivostí, postupuje cestou pokusu a omylu (KP)</p> <p>Dítě spolupracuje s ostatními, respektuje pravidla a rozvíjí koordinaci v prostoru i v rytmu (KSP).</p> <p>Dítě se učí manipulovat s drobnými předměty pro podporu rozvoje jemné motoriky a koordinace ruky a oka (KU).</p>
Formy	Projektová výuka, Individuální i kooperativní práce
Metody	Instruktaž, manipulace s rychletvrdnoucí hmotou

Ranní motivace (20 min):

- **Pomůcky:** malá cihla, obrázky různých typů baťovských domků, tangramy.
- Po přivítání děti a úvodu do tématu jsem se dětí ptala, jak se zvířata chystají na zimu. Po odpovědi, že si chystají své brlohy, nory a domečky jsem navázala na projekt o Tomáši Baťovi. Položila jsem dětem otázku: „A jak se na zimu připravují lidé?“ A tady jsem přešla k vyprávění o tom, jak moc Tomáši Baťovi záleželo na tom, aby jeho zaměstnanci měli kde dobře bydlet. Děti samy přirozeně přišly s tím, že jim postavil „baťovské domečky“. Společně jsme přišli na to, že domečky byly postaveny z cihel. Ukázala jsem dětem na obrázcích, jak vypadal čtvrtdomek (pro čtyři rodiny – 4 vchody), půldomek (pro dvě rodiny – 2 vchody) a jednodomek (pro jednu rodinu, i s garáží) (Pokluda, 2015a). Zopakovali jsme si tak elementární počty do 4. Následně jsem dětem ukázala různé nastříhané oranžové geometrické tvary (trojúhelník, obdélník, čtverec), které jsme si společně pojmenovaly. Ukázala jsem jim, co vznikne, když některé z nich dám k sobě – vznikl oranžový čtverec. Automaticky jim připomněl „baťovské domky“. Využili jsme tak tangramy v oranžové barvě k sestavení různých variant domků. Mladší děti pracovaly s dvěma trojúhelníky, dvěma obdélníky či čtyřmi čtverci, které spojovaly do tvaru domečku. Starší děti už skládaly čtverec z více různých tvarů v různém počtu. Společně jsme pak reflektovali, kolik způsobů se dá vytvořit čtverec a tím jsme došli ke zjištění, že mnoha způsoby se daly sestavit „baťovské domky“ právě na jednodomky, půldomky či čtvrdomky.

Pohybová činnost (15 min):

- **Pomůcky:** žádné
- Tuto část jsme začali tematickým dechovým cvičením: **Čtvrdomek** – děti dýchaly: *dvě krátká nádechy, dvě dlouhá vydechnutí*, **Půldomek** – *nádech – výdech – nádech – výdech*, **Jednodomek** – *jedno dlouhé nadechnutí, jedno dlouhé vydechnutí*. Poté jsme přešli k obměně pohybové hry „atomy“ – děti běhaly po prostoru a na zvolání „Jednodomek!“ se nepospojovaly a zůstaly stát rovně na místě, „Půldomek!“ se spojily po dvou a „Čtvrdomek!“ po čtyřech.

Hlavní řízená činnost (20-25 min):

- **Pomůcky:** ubrus, rychletvrdnoucí hmota, obrázek či 3d model bařovského domku, cihlička, klacky a další přírodní materiály.
- **Venkovní varianta:**

V lese jsem dětem připomněla, že měly touhu vyrobit si „bařovské domky“, viz Obrázek 3. Zeptala jsem se, z čeho bychom je tak mohly vyrábět. Děti dávaly návrhy. Zmínily přírodniny, kostky v jurtě, hlínu, karton. Navrhla jsem přírodniny a dále místo hlíny rychletvrdnoucí hmotu, kterou jsem měla s sebou. Zvolily rychletvrdnoucí hmotu, se kterou velmi rády pracují. Nejprve jsme začali ohmatáváním rychletvrdnoucí hmoty a pozorováním jejích vlastností. Děti si nejprve hmotu mačkaly v rukách, vnímaly její chlad, pružnost a měkkost. Samy si všimly, že terakotová barva je nápadně podobná barvě „bařovských domků“. Ukázala jsem jim, jak vypadá třeba taková malá cihla a jak lze domek z daného materiálu vytvořit. Menší děti si mohly vyzkoušet vyrobit malou obdélníkovou cihlu a starší domek. Nakonec vznikl zájem obou skupin mít cihlu i domek. Klacíkem pak někteří vyznačili okna a dveře, ten pak využili i jako komín. Nakonec na velkém ubrusu vzniklo město, kdy si děti umisťovaly své domečky podle chuti – každé místo vzniklo díky jejich vlastnímu rozhodnutí. Některé děti přidaly i malé zahrádky z větviček. A z motivace dětí vznikl i jeden mrakodrap naskládáný z vyrobených cihliček.

- **Vnitřní varianta:** Tato činnost by šla ve stejném rozsahu vytvořit i ve vnitřních prostorách, kde by se daly využít další prvky, jako jsou dřevěné kostky či další stavební pomůcky, které má mateřská škola k dispozici.
- **Doplňkové aktivity:** Lze s dětmi přidat grafomotorická cvičení, kdy si zkouší na papír či křídou na silnici namalovat čtverce a obdélníky v podobě domů či mrakodrapu.

Obrázek 3 *Baťovský domek z rychletvrdnoucí hmoty (vlastní zdroj)*

4.5.2 Evaluace projektového dne „Postav si baťovský domek“

Tabulka 7 Evaluace - 3. projektový den

Evaluace „Postav si baťovský domek“:	
Sebereflexe:	<p><i>Ranní kruh:</i> S tangramy se děti v LMŠ setkaly poprvé, proto bylo třeba je seznámit, jak s nimi pracovat. Děti je velmi rychle pochopily a starší děti dokonce zvládly složitější z nich. Došlo zde diferenciaci skupiny.</p> <p><i>Pohybová činnost:</i> Ne všichni dokázali regulovat výdechový proud při dechových cvičeních, bylo třeba dětem vysvětlit dechovou techniku dostatečně a několikrát vysvětlit. Vhodné s dětmi procvičovat.</p> <p><i>Hlavní činnost:</i> Pro mladší děti bylo těžší vytvarovat z kuličky rychletvrdnoucí hmoty kostku, ale nakonec to s pomocí starších zvládly všechny děti. Pozitivní motivace v tomto případě vedla k aktivnímu zapojení všech dětí a ze stavby města, kterou samy iniciovaly, měly velký zážitek.</p>
Od dětí:	<p>Úryvky od dětí z hlavní činnosti:</p> <p>„Já chci mít cihličku i domek.“</p> <p>„Ještě udělám komín z klacků.“</p> <p>„Já chci mrakodrap.“</p> <p>„Tehle domek musí mít i zahrádku.“</p> <p>„Ju, tohle město by se líbilo panu Baťovi.“</p>
Volná reflexe od provázející učitelky:	<p>V ranním kruhu studentka velmi dobře diferenciovala tangramy pro mladší a starší děti tak, aby je měly možnost zvládnout všechny děti samostatně. Při pohybové činnosti studentka dokázala děti nadchnout a sama se do hry zapojila. U hl. činnosti pozitivně hodnotím, že děti dostaly na výběr, z jakých materiálů mohou domek vyrobit a tím i prostor pro vlastní fantazii.</p>
Doporučení:	<p>Při práci s tangramy je důležité nechat dětem dostatečnou časovou dotaci pro jejich sestavení. Je zde také velmi důležitá diferenciaci skupiny.</p>

Pro třídy s větším počtem dětí doporučuji nechat tangramy na individuální ranní či odpolední činnost dítěte s učitelkou. Pro výrobu domku bych volila práci po menších skupinách. Až následnou stavbu města mohou děti zkusit společně.

4.6 Prosinec – TVP Advent

Dnes jsme se v rámci projektu věnovali výrobě vánočních přání, což už je naše každoroční činnost. Při diskusi, jak by mělo letos vypadat, děti vyslovily myšlenku, že bychom na nich mohly mít zasněžené baťovské domky, které vídaly na plakátech (pozdávka na zlínské vánoční trhy) při cestování MHD do mateřské školy. Tak vznikl podnět pro realizaci dalšího projektového dne, který byl včleněn do TVP „Advent“.

Charakteristika skupiny: Projektového dne se účastnilo 15 dětí ve věku 3-6 let, chyběl jen jeden čtyřletý chlapec, 8 dětí bylo v posledním roce předškolní docházky. U ranní motivace byly děti hlučnější a potřebovaly hodně sdílet zážitky z víkendu. Během dne se však zklidnily a zejména u hlavní činnosti byly soustředěné.

Tabulka 8 Didaktický plán - 4.projektový den

Baťovská vánoční přání	
Cíl z pohledu učitele	<p><i>Ranní motivace:</i> Rozvíjet u dítěte zrakové vnímání.</p> <p><i>Pohybová činnost:</i> Propojit prožitek z vánočního zpěvu s dechem, rytmem a pohybem.</p> <p><i>Hlavní činnost:</i> Podpořit děti v naslouchání druhým, domlouvání se a spolupráci.</p>
Cíl z pohledu dítěte	<p>Ranní motivace: Popsat, co vidí na pohlednicích.</p> <p><i>Pohybová činnost:</i> Vyjádřit známé koledy pomocí gest a pohybu.</p> <p><i>Hlavní činnost:</i> Vytvořit vánoční přání pro rodiče ze společného návrhu.</p>
Klíčové kompetence	Dítě se vyjadřuje různými prostředky – řečovými a pohybovými (KK).

	Dítě si uvědomuje potřebu spolupráce, respektuje názor druhých a spolurozhoduje v rámci skupiny (KSP).
Formy	Projektová výuka, kooperativní, situační, učení, individuální
Metody	Diskuse, práce s obrazem, výtvarná činnost

4.6.1 Činnosti programu „Baťovská vánoční přání“

Ranní motivace (20 min):

- **Pomůcky:** obrázky(pohlednice) hraček z výstavy Tomáš Baťa (lze zakoupit v muzeu Baťova institutu).
- Připomněli jsme si, na čem jsme se domluvili – že na přáních budou motivy stromu, baťovských domků a sněhu. Po přivítání jsme se zamysleli nad tím, jak slavil Vánoce Tomáš Baťa se svou rodinou. Tady je ukázka, jak téma z kapitoly 3.2 představit dětem. *„Přestože byl Tomáš Baťa zvyklý tvrdě pracovat, v prosinci se snažil, aby si lidé mohli společně vyzdobit nejen domovy, ale i svá pracoviště a užili si vánoční atmosféru. I když později zbohatl, jeho Vánoce zůstávaly skromné. Myslel nejen na svou rodinu, ale také na své zaměstnance. Ti, kteří nemohli na svátky odcestovat domů, měli možnost zúčastnit se velké společné štědrovečerní večeře. Důležité pro něj bylo, aby lidé trávili Vánoce společně a prožívali je v duchu sounáležitosti“* (Končítíková, 2024).

Děti v té době dostávaly pod stromeček různé drobné dárky, často praktické nebo ručně vyrobené. Tomáš Baťa přispíval i k výrobě hraček, aby měl Ježíšekco nadělit dětem. Na závěr aktivity děti pracovaly ve skupinkách z pohlednicemi z výstavy hraček (Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, 2024), které si rozdělily a popisovaly, co na nich vidí. Zaměřily se nejen na hlavní motivy, ale také na detaily – například počet budov, lidí, zvířat či další zajímavosti na obrázku. Tím si procvičily pozorovací schopnosti i schopnost vyjadřovat se v celých větách.

Pohybová činnost (15-20 min):

- **Pomůcky:** žádné.
- Dětem jsem pověděla, že i v době, kdy žil Tomáš Baťa, se o Vánocích zpívaly koledy. Zeptala jsem se jich, jaké koledy znají a které mají rády. Uvedly například „Půjdem spolu do Betléma“ a „Pásli ovce Valaši“. Následně jsem jim vysvětlila, že si je

společně zazpíváme a zároveň se při zpěvu pokusíme o pohybové ztvárnění. Před zpíváním jsme se prodýchali a rozezpívali brumendem, při kterém si děti vyzkoušely jemné vibrování hlasu. Poté jsme se věnovali pohybovému ztvárnění obou vánočních koled, přičemž jsme se snažili vyjadřovat jejich obsah gesty a pohybem.

Hlavní řízená činnost (25 min):

- **Pomůcky:** tempery, tvrdé papíry A4 přeložené na půl, houbičky na nádobí rozstříhané na čtverce, štětce, šablony pro kopce a strom.
- **Venkovní varianta:** Při této aktivitě jsem upustila od venkovní tvorby a venku realizovala pouze ranní motivaci a pohybovou část. Vzhledem k nízkým teplotám, které v prosinci panují, by byla výroba přání s využitím temperových barev a štětců venku nepraktická.
- **Vnitřní varianta:** V této části nás čekala výroba vánočních přání pro rodiče. Při úvodní diskusi vymyslely děti společnou domluvou konečnou podobu přání. Na základě návrhu dětí vzniklo tzv. „baťovské přání“, viz Obrázek 4, inspirované propagačními materiály vánočních trhů ve Zlíně. Přání jsme vytvářeli pomocí temperových barev. Nejprve si děti vzaly šablonu pro vytvoření kopců na obrázku a pomocí tupování modrou barvou vytvořily pozadí znázorňující oblohu. Po zaschnutí stejnou technikou tupovaly zelenou barvou obrys jehličnatého stromu jako symbolu Vánoc. Poté štětcem a hnědou barvou domalovaly kmen stromu. Na závěr otiskovaly houpičkou čtverce červené barvy, které představovaly baťovské domky. Po jejich zaschnutí domalovaly detaily – okna a dveře.
- **Doplňkové aktivity:** Děti mohou na druhou stranu přání namalovat obrázek dle vlastního uvážení.

Obrázek 4 Výroba vánočního přání (vlastní zdroj)

4.6.2 Evaluace projektového dne „Baťovská vánoční přání“:

Tabulka 9 Evaluace - 4. projektový den

Evaluace „Baťovský vánoční přání“:	
Sebereflexe:	<p><i>Ranní kruh:</i> Při popisu obrázků měly mladší děti popisovat jednoslovně, starší celou větou, oběma skupinám zadání činilo problém, proto jsem zadání zjednodušila pro všechny na jednoslovný popis.</p> <p><i>Pohybová činnost:</i> Znovu jsem zařadila dechová cvičení, která jsou před zpěvem důležitá, a i jako reflexi předchozího projektového dne, kdy dětem řízené dýchání činilo potíže. Tentokrát, v jednodušší formě, to zvládly lépe.</p> <p><i>Hlavní činnost:</i> Překvapilo mě, jak se děti chopily výroby vánočního přání. Diskuse nad jeho podobou byla produktivní a oceňuji, že dokázaly naslouchat druhým a společně došly k výslednému řešení bez konfliktů. Tady je vidět příklad toho, že pokud se dětem dá prostor, dokáží některé</p>

	úkoly vyřešit bez pomoci učitelky. Jejich diskuse byla krásným příkladem situačního učení.
Od dětí:	Zde jsou úryvky z výroby vánočních přání: <i>„No, musí tam být baťovské domky.“</i> <i>„A taky strom!“</i> <i>„A taky sníh.“</i> <i>„A jak tam uděláme okna a dveře?“</i> <i>„No přece tužkou!“</i> <i>„Já bych chtěl ještě na Vánoce vyrobit boty.“</i> <i>“Jo, to bych chtěl taky,“.</i>
Volná reflexe od provázející učitelky:	Ranní kruh byl dlouhý a některým dětem začala být zima, studentka však pružně reagovala zjednodušením úkolu. Zpívání koled a pohyb na ně byl pro děti přirozený a do činnosti se zapojily všichni. U výroby přání chválím volbu paní učitelky, aby děti vytvořily návrh.
Doporučení:	Je vhodné mít nastříháno dostatek houbiček, aby bylo možné použít různé kusy, pouze na jednu barvu. Dále doporučuji nejprve udělat oblohu, například ráno po příchodu dítěte, nechat zaschnout a po nějaké chvíli pokračovat s doděláním přání. Pro třídy s větším počtem dětí doporučuji vyrábět přání po skupinách, klidně v průběhu několika dní.

4.7 Leden – TVP Řemesla a povolání

Už od září se děti průběžně zmiňovaly, že je zajímá, jak se boty vyrábějí, bohužel nám z organizačních a časových důvodů nevyšla exkurze do Prostoru 44, kde je nabízen program *„Jak se šijí boty“*. Zareagovala jsem na jejich přání zařazením vlastní výroby bot v rámci TVP - *„Řemesla a povolání“*.

Charakteristika skupiny: V tento projektový den bylo přítomno jen 8 dětí, z toho 3 dívky a 5 chlapců ve věku od 4 do 6 let. Děti byly již od rána velmi dobře naladěné a motivované k hlavní činnosti. Všichni byly spolupracující. Došlo jen na pár konfliktů mezi jedním pětiletým chlapcem a ostatními kamarády.

Tabulka 10 - Didaktický plán - 5.projektový den

Vyrábíme boty s panem Baťou	
Cíl z pohledu učitele	<p><i>Ranní motivace</i> – Rozvíjet u dětí kvantitu určitou a neurčitou.</p> <p><i>Pohybová činnost</i> – Rozvíjet u dětí pohybovou tvořivost pomocí pohybových her s reálnými botami.</p> <p><i>Hlavní činnost</i> – Podpořit děti v samostatnosti a tvořivosti.</p>
Cíl z pohledu dítěte	<p><i>Ranní motivace:</i> Umět porovnat více x méně x stejně.</p> <p><i>Pohybová činnost</i> – Vymyslet pohybové aktivity s botou a plnit pokyny spojené s pravolevou orientací a předložkami.</p> <p><i>Hlavní činnost</i> – Navrhnout a vytvořit vlastní botu s využitím dostupného materiálu.</p>
Klíčové kompetence	<p>Dítě rozvíjí myšlení při porovnávání množství (KU).</p> <p>Dítě pojmenovává části těla, používá správné předložky, popisuje umístění, naslouchá a reaguje na instrukce (KK).</p> <p>Dítě hledá a vymýšlí vlastní řešení úkolu – z čeho a jak botu vyrobit (KP).</p>
Formy	Projektová a zážitková výuka, situační učení, individuální i skupinová práce
Metody	Popis, manipulování s drobnými předměty, tvořivá práce, sebehodnocení

4.7.1 Činnosti programu „Vyrábíme boty s Baťou“

Ranní motivace (15-20min):

- **Pomůcky:** obrázky různých řemeslných náradí, různé druhy bot.
- Po ranním rituálu měly děti během ranní kruhu nejprve pomocí hádanky, rozeznat, o kterém povolání si dnes budeme povídat. Po uhodnutí bylo úkolem podle obrázků rozpoznávat, které náradí potřebuje švec ke svému povolání. Děti si hned vzpomněly na pana Baťu a litovaly, že tu dnes není s nimi. Následně jsem vytáhla skutečné boty, které děti pojmenovávaly, jak se nazývají. Poté jsem je vyskládala do řad, kde

určovaly, kde je méně, více či stejně. Poté jsme si zahrály ještě obměnu hry „Na kompot“, kdy jsem dětem dala do ruky botu a dle zadaného pokynu si měly měnit místa v kruhu. Ke konci se děti zeptaly, zda si dnes tedy můžeme vyrobit boty. Ranní motivaci jsme ukončili tradičním způsobem.

Pohybová činnost (15 min):

- **Pomůcky: různé druhy bot**
- Na začátek rozcvičky jsme si procvičili mluvidla pomocí říkanek zaměřených na písmeno Š.

„Švec šije šídlem boty, ušije je do roboty, Ševcová mu pomáhá, šiji šídlem oba dva. Šiji boty, šiji perka, ponesou je do Šumperka. Švec si je dá do nůše, na trh s nimi pokluše.“

„Šili, šili, ševci boty, sedlákovi do roboty, šili, šili, ševci boty, sedlákovi do pole.

Šidli, šidli švec, zlámal kopytec. Zlámal kopyto, odpusťme mu to.“

Poté jsme využily reálné boty i při pohybové činnosti, kde bylo úkolem si vybrat jednu botu. Děti pak měly možnost vymyslet s botami nějakou pohybovou činnost. První vznikla „honěná“, kdy se honily a domeček, kde se mohl schovat, byla bota, kterou si vybral. Poté vymyslely, že si boty budeme umisťovat na různé části těla. Vždy měly kamarádům popsat pomocí předložek a pravolevé orientace, kam botu dát. Tento úkol byl po domluvě předán nejstarším dětem a mladší se snažili provést cvik či dát botu dle pokynů.

Hlavní řízená činnost (45-60 min):

- **Pomůcky:** látky, odpadové evakové plotny, ušně a odpady, kartón, provázky nebo šňůrky do bot, raznice, kladivo, lepidlo na boty, nůžky, nitě, umělohmotné jehly.
- **Vnitřní varianta:** Po návratu z lesa čekalo na děti překvapení, kdy jsem se převlékla za pana Baťu a stala se tak průvodcem při jejich výrobě bot. Můj převlek byl pro děti velkou motivací. V úvodní části mu kladly mnoho otázek a společně pak díky tomu přišly, na co myslet při výrobě bot. Úryvky z této konverzace lze najít v **Tabulka 11 - Evaluace - 5. projektový den**. Po této vstupní motivaci, zjištění prekonceptů a diskuse nad nimi se děti pustily do výroby bot. K dispozici měly všechny pomůcky zmíněné výše a bylo zcela na nich, jaké boty a jakým způsobem si je vyrobí. Nakonec

vznikly zejména papuče. „Pan Baťa“ jim byl k dispozici s radami a pomocí. Během aktivity vznikly originální boty, viz Obrázek 5, u kterých s děti zkusily zhodnotit svůj výrobek.

- **Venkovní varianta:** Tuto činnost je možné realizovat i venku, a v předchozích letech se pár námětů od dětí na výrobu bot z přírodnin objevilo, bohužel v zimním období, kdy je v LMSŠ téma „Řemesla a povolání“ je vzhledem k teplotním podmínkám vhodnější realizovat činnost uvnitř.
- **Doplňkové aktivity:** V průběhu dne je možné dát dětem tematické metodické listy. Dále je možné dát prostor pro dokončení druhé páry bot.

Obrázek 5 výroba bot (vlastní zdroj)

4.7.2 Evaluace projektové dne „Vyrábíme boty s panem Baťou“

Tabulka 11 - Evaluace - 5. projektový den

Evaluace „Vyrábíme boty s panem Baťou“:	
Sebereflexe:	<p><i>Ranní kruh:</i> Při ranním kruhu jsem se snažila s dětmi procvičit předmatematické představy (porovnávání množství a množiny), mladším dětem jsem dávala lehčí varianty, starším těžší, což se osvědčilo.</p> <p><i>Pohybová činnost:</i> Jsem ráda, že jsem dětem dala prostor pro pohybovou činnost s botami – samy přišly s nápady, které byly lepší, než bych vymyslela já. V druhé části bylo potřeba děti trochu nasměrovat, aby činnost dávala větší smysl, ale nejstarší děti se výborně zapojily a dokázaly zadávat úkoly střídavě se mnou. Tím došlo k diferenciaci, kdy mladší děti prováděly jednoduché cviky dle pokynů a starší tento úkol doplnily o své návrhy.</p> <p><i>Hlavní činnost:</i> Děti ocenily přítomnost pana Bati při výrobě bot. Jeho přítomnost byla motivací kladení otázek a samotnou činností. Měla jsem tendenci občas děti korigovat v jejich rozhodnutích, což se ukázalo v mnoha případech jako nežádoucí. Výhodou byl malý počet dětí, byl tedy prostor pro individuální přístup, který byl potřeba zejména u menších dětí. Vznikla také přirozená iniciativa od starších dětí, kteří mladší začaly pomáhat. Tím byl naplněn dle mého můj cíl podpořit děti v tvořivosti, samostatnosti, ale také pomoci druhým.</p>
Od dětí:	<p>Děti měly mnoho otázek a zároveň velkou snahu si vyrobit botu/boty, které si pak s nadšením odnesly domů.</p> <p>Zde jsou úryvky z výroby bot:</p> <p>Pan Baťa: „<i>Na co se vyráběly boty?</i>“</p> <p>Děti: „<i>Chrání před ostrými předměty a proti zimě.</i>“, „<i>Ty umíš vyrábět boty? Kdo tě to naučil?</i>“</p> <p>Pan Baťa: „<i>No, přece můj táta.</i>“</p>

	<p>Děti: „<i>Ale tys ho přece jen sledoval.</i>“</p> <p>Pan Baťa: „<i>Ale právě to mi dalo nejvíc.</i>“</p> <p>Dítě 1: „<i>Já se jmenuju Baťová jako vy.</i>“</p> <p>Dítě 2: „<i>Já si chci taky vyrobit botu!</i>“</p> <p>Dítě 3: „<i>Už to mám, pane Baťo!</i>“</p> <p>Dítě 4: „<i>Hele ta bota je přesně na moji nohu!</i>“</p> <p>Děti: „<i>Pojďte s námi na oběd! Já budu sedět vedle vás!</i>“ (zde se děti začaly dohadovat, kdo bude vedle pana Bati sedět).</p>
<p>Volná reflexe od provázející učitelky:</p>	<p>V ranním kruhu byla velmi vydařená alternativní hra na „kompot“ s botami, děti vždy podle popisu dokázaly poznat, které boty se mají vyměnit. Všichni také dokázaly určit více/méně/stejně v rámci předmatematických představ. Studentka použila reálné boty, což bylo pro děti motivační a se zaujetím se zapojily do všech aktivit. Velmi pozitivně hodnotím pohybovou činnost, kde si děti s pomocí reálných bot procvičily části těla i pravolevou orientaci – pro mladší děti těžší. Děti pak kreativně vymýšlely, na kterou část těla si mohou botu ještě dát a vznikly pro děti vtípné situace. Do vlastní výroby bot se okamžitě zapojily všechny děti. Některé projevíly nesmírnou kreativitu, hned věděly, co a jak chtějí udělat. Některé děti byly trochu ztracené a nevěděly, kde začít – potřebovaly pomoc pedagoga. Studentka vše zvládla zorganizovat, starší děti nakonec pomáhaly mladším a všichni si vyrobili alespoň jednu botu. Tato aktivita byla časově náročná – zasloužila by si vyšší časovou dotaci.</p>
<p>Doporučení:</p>	<p>Je vhodné dát dětem prostor pro jejich vlastní tvorbu a nápady, zároveň být připraven pomoci s náročnějšími úkoly (např. lepení).</p> <p>Pro třídy s větším počtem dětí doporučuji s dětmi udělat úvodní motivaci společně, ale samotnou činnost rozdělit do menších skupinek nechat si vyhrazený prostor na ně během větší části dopoledne nebo i odpoledne.</p>

4.8 Únor – TVP Masopust

Masopustní období je v LMS spojeno s tradičními zvyky, ale i karnevalem, který probíhá venku. Od dětí vznikl nápad, že by rády pozvaly pan Baťu na karneval a aby pověděl jim, jak se masopust slavil dříve. Pozvání přijal s tím, že pokud děti chtějí, můžeme si zkusit udělat jarmark. Ty s nadšením souhlasily. Rodiče jsme požádali o aktivní spolupráci s výběrem vhodného kostýmu na ven a také o výběr hračky, kterou již nevyužívají, ale mohla by posloužit někomu jinému ve školce, že si v rámci oslav zkusíme směnný obchod. Během samotného projektového dne se podařilo propojit historický i ekonomický kontext s tradičním lidovým zvykem metodou situačního učení.

Charakteristika skupiny: Tento den v LMS 12 dětí, z toho 4 holky a 8 kluků ve věku od 4 do 6 let. Jedné dívce nebylo od rána moc dobře, maminka si pak pro ni po karnevalu přijela, chtěla na něj zůstat. Děti byly nadšené z přítomnosti pana Bati, což bylo přínosné, jelikož tento den byla opravdu zima, ale nikdo ji nevnímal. Tento den proběhl bez konfliktů, jen u směnného obchodu došlo k několika situacím, které bylo třeba řešit.

Tabulka 12 Didaktický plán - 6.projektový den

Slavíme s panem Baťou masopust	
Cíl z pohledu učitele	<p><i>Ranní motivace</i> – Podpořit u dětí logické myšlení.</p> <p><i>Pohybová činnost</i> – Rozvíjet u dítěte hrubou motoriku.</p> <p><i>Hlavní činnost</i> – Představit dětem základy finanční gramotnosti formou směny.</p>
Cíl z pohledu dítěte	<p><i>Ranní motivace</i> – Určit pravdivost výroků dle čteného textu.</p> <p><i>Pohybová činnost</i> – Trénovat chůzi po nerovném povrchu a přes překážky.</p> <p><i>Hlavní činnost</i> – Pochopit, jak funguje směna věc za věc a za peníze.</p>
Klíčové kompetence	Dítě naslouchá, záměrně zapamatuje porozuměním a reaguje na slyšené informace (KU).

	Dítě dokáže odhadnout své síly a rizika a přizpůsobovat svůj pohyb okolí (KČO). Dítě se učí chápat základní principy fungování v praktickém životě (KČO).
Formy	Projektová výuka, skupinová, hra
Metody	Vysvětlování, práce s textem, situační učení, zážitková metoda, předvádění hra

4.8.1 Činnosti programu „Slavíme s panem Baťou masopust“

Ranní motivace (20 min):

- **Pomůcky:** vozembouch, kniha Český rok (Pitrová, 2016), obrázky slavení masopustu.
- Nejdříve se s dětmi přivítáme a zopakujeme si, jaké máme právě téma. Tuto činnost provedla druhá paní učitelka, s tím, že nás dnes čeká vzácná návštěva. V tu chvíli přišel „pan Baťa“ s vozembouchem v ruce. S dětmi se přivítal, řekl, že tedy přišel na jejich pozvání, zeptal se na jejich převleky, které mu děti ochotně představily (dokonce mu jednu masku půjčily, jelikož si svou zapomněl a následně jim ukázal obrázky, jak se masopust slavil dříve. Poté jim z přečetl úryvek o slavení masopustu z knihy Český rok (Pitrová, 2016, s. 12-14). Po přečtení text pokládal „pan Baťa“ dětem otázky k přečtenému textu formou výrokové logiky, kdy děti odpovídaly, zda z textu daný výrok vyplývá nebo ne. Přehled výroků je uveden v příloze III.

Pohybová činnost (25 min):

- **Pomůcky:** žádné
- Tentokrát byla pohybová činnost vynechána tak aby byl dostatečný časový prostor pro chystání masopustního veselí a tržiště. Pohybová část byla věnována krátké vycházce po okolí lesní mateřské školy, kde děti ukázaly „panu Baťovi“ svá oblíbená místa. Chůze po nerovném s přirozenými překážkami a zátěží v podobě batohů přispěla k rozvoji hrubé motoriky, koordinaci pohybů a celkové obratnosti dětí. V rámci této činnosti prokázaly také svou komunikační a sociální zdatnost, kdy dokázaly velmi přirozeně představit návštěvě prostředí, ve kterém se každodenně

pohybují. Tímto způsobem byla posílena jejich schopnost sebevyjádření a sociální interakce v reálném prostředí.

Hlavní řízená činnost (45 min):

- **Pomůcky:** hračky, které si děti přinesly, různé druhy bot, suroviny na přípravu jídla do obchodu (např. piškoty, burákové máslo, banány, párátka), nápis „Baťa“ do obchodu s botami, věci na opékání (např. chleba), ubrusy, namalovaná basa na kartonu, dětské mince a bankovky
- **Venkovní varianta:** Masopustní veselí probíhalo na zahradě lesní mateřské školy, kam většina dětí dorazila již v převlecích, zatímco někteří se do kostýmů teprve oblékali. „*Pan Baťa*“ si děti svolal a společně se domluvili, jak vytvoří trhy. Byla naplánována tři stanoviště – jedno s jídlem, druhé s botami a třetí směnný obchod s hračkami. Děti si podle svých preferencí vybraly, kterého stanoviště se ujmou. Většina dívek a jeden chlapec se rozhodli pro přípravu stánku s občerstvením, kde nachystali „sendviče“ z piškotů, burákového másla a banánů. Skupina chlapců si jako prodejní prostor zvolila hliněný domeček na školní zahradě a vytvořila zde obchod s botami. Dvě dívky se ujaly přípravy směnného obchodu s hračkami. Jakmile byly stánky připraveny, „*pan Baťa*“ provedl děti jednotlivými stanovišti. Nejprve zavítaly k obchodu s jídlem, kde si všichni vyzkoušely nakupovat „sendviče“ za mince, přičemž se při nakupování učily používat celé věty. Poté pokračovaly k obchodu s botami, kde se platilo dětskými papírovými penězi, viz Obrázek 6. Posledním zastavením byl směnný obchod s hračkami, kde musely děti mezi sebou vyjednávat, kdo si jakou hračku vymění, s kým a za co. Tato část vyžadovala přítomnost pedagoga v roli mediátora, který dětem pomáhal zvládnout složitější komunikační procesy.

Na závěr jsme si společně na připraveném ohni opekli chléb, který děti zakoupily za mince v jídelním stánku, viz Obrázek 7. Poté následoval symbolický tanec s medvědem, za kterého bylo převlečeno jedno z dětí. Masopustní rej jsme zakončili tradičním pochováním basy, přičemž jsme ji symbolicky spálili v ohni a reflexí prodejních aktivit.

- **Vnitřní varianta:** Vnitřní varianta může být méně náročná na přípravu. Příprava převleků pro vnitřní prostředí je v tomto ročním období také výrazně jednodušší než venku. Dětem by se v interiéru lépe připravoval i stánek s občerstvením. Symbolické

pochování basy lze realizovat například tak, že se „uloží“ pod stavební kostky nebo jiné hračky.

- **Doplňkové aktivity:** Aktivity lze doplnit nebo obměnit. Lze vytvořit jiné prodejní stánky než směnný obchod s hračkami či s jídlem, s tím, že mohou děti prodávat například knihy. Můžeme doplnit o výrobu výzdoby venkovního či vnitřního prostředí, například papírovými řetězy.

Obrázek 7 Masopust (vlastní zdroj)

Obrázek 6 Prodej bot (vlastní zdroj)

4.8.2 Evaluace projektové dne „Slavíme s panem Baťou masopust“

Tabulka 13 Evaluace - 6. projektový den

Evaluace „Slavíme s panem Baťou masopust“:	
Sebereflexe:	<p><i>Ranní kruh:</i> Při čtení textu je vhodné klást důraz zejména na části, kterých se pak budou týkat jednotlivé otázky a předem upozornit děti, že je vhodné pečlivě text poslouchat, že se jich na konci určitě na něco zeptáme. Bylo vidět, že během čtení z knihy Český rok, zejména mladší děti chvílemi ztrácí pozornost a nedovedou zatím reagovat na otázky, tak jako starší děti, proto jsem u mladších dětí zvolila velmi jednoduché výrokové věty a jmenovitě jsem se jich ptala.</p> <p><i>Pohybová činnost:</i> Tentokrát byla vynechána, skrze náročnost nadcházejícího programu. Během procházky měly děti možnost zdolávat nerovný terén a překážky. Což považuji za dostatečnou kompenzaci rozvíčky.</p> <p><i>Hlavní činnost:</i> Masopustní trhy splnily svůj hlavní cíl – přiblížit dětem základní principy finanční gramotnosti. Děti se seznámily s tím, že některé věci mají vyšší hodnotu než jiné a že kromě tradičního nakupování lze využít i směnný obchod. Překvapivě největší zájem vzbudil obchod s botami, u kterého děti setrvaly nejdéle. Směna hraček se ukázala jako náročnější úkol, jelikož bylo třeba říct, o kterou hračku má dítě zájem a domluvit se s ostatními na výměně. Některé hračky byly žádanější než jiné, což vedlo k situacím, kdy děti musely řešit neshody a hledat kompromisy. Zpočátku se zdálo, že tento prvek aktivity bude pro ně příliš obtížný, avšak s podporou pedagoga, symbolicky zastoupeného „panem Baťou“, se nakonec podařilo dojít k dohodě ke spokojenosti všech. Tyto situace poukázaly na důležitost rozvíjení komunikačních dovedností a schopnosti zvládat emočně náročné momenty, což jsou dovednosti, které je třeba s dětmi systematicky trénovat.</p>
Od dětí:	Bylo vidět, že jsou děti překvapené, ale okamžitě poznaly, kdo se za nimi přišel podívat. S nadšením jej přivítaly a velmi hezky reagovaly na jeho otázky a pohotově mu nabídli i pomoc při řešení masopustní masky.

	<p>„<i>My, Vám, pane Baťo, půjčíme masku, co jsme vyráběli.</i>“</p> <p>Velmi rády mu představily své masky, a to dokonce i děti, které mívají problém říct i své jméno v ranním kruhu.</p> <p>Při vycházce:</p> <p>„<i>V létě za námi musíte přijít na ostružiny a zajdeme na zmrzlinu!</i>“</p> <p>„<i>A v zimě sáňkovat!</i>“</p> <p>„<i>A dnes s námi pojed'te na oběd.</i>“</p> <p>Při trzích:</p> <p>„<i>Pane Baťo, pojed'te koupit boty od Bati, jsou dobré!</i>“</p> <p>Po trzích:</p> <p>„<i>Nejvíc mě bavilo prodávat boty a mít peníze.</i>“</p> <p>„<i>Chtěl jsem trochu jin ou hračku, než jsem dostal!</i>“</p> <p>„<i>Chutnaly mi piškoty s banánem.</i>“</p> <p>„<i>Bavilo mě hrát si na prodavače.</i>“</p>
<p>Volná reflexe od provázející učitelky:</p>	<p>Procházka po okolí – děti ukazovaly „<i>panu Baťovi</i>“ okolí školky – zejména starší děti se zapojily a vyprávěly o školkových rituálech a se zaujetím mu ukazovaly známá místa. Děti si k „<i>panu Baťovi</i>“ a celkově k baťovskému odkazu utvořily za celou dobu projektu velmi pěkný vztah – z vlastní iniciativy pozvaly „<i>panu Baťu</i>“ na ostružiny v létě. Při hlavní činnosti si děti, poutavou formou, vyzkoušely pohybovat v pojmech finanční gramotnosti v rámci směnného obchodu a prodejních stánků. Dokázaly postupně vyhodnotit, jestli bude dražší jídlo nebo boty. Směnný obchod bylo těžké zorganizovat a ze začátku se v něm děti velmi těžce orientovaly. Možná by s dětmi bylo uchopitelnější uspořádat něco na způsob aukce; nakonec se ale děti velmi hezky zvládly domluvit a směnný obchod proběhl v živé diskusi.</p>
<p>Doporučení:</p>	<p>Je vhodné nepodcenit přípravu a ideálně si vše předem promyslet a nachystat. Pokud však není k dispozici dostatek času, je lepší některé části</p>

programu vynechat, například pochování basy či tanec s medvědem. U nás tato aktivita vznikla spontánně, když se jedno z dětí převléklo za medvěda.

Pro třídy s větším počtem dětí doporučuji vybrat jen směnný obchod a obchod s botami, kde se mohou papuče prodávat za mince a venkovní boty za bankovky, abych dětem ukázala rozdíl v hodnotě peněz. Nebo pouze obchody s peněžitou směnou, jelikož směnný obchod by mohl být ve velkém počtu dětí náročný.

4.9 Březen – Zdraví

Každým rokem s dětmi dělám úvod do první pomoci, kdy v lese zachraňujeme nalezeného zraněného kartonového muže. Tuto činnost si děti velmi oblíbily, a i letos se ptaly, kdy se zase uskuteční. V návaznosti na toto přání se mi podařilo zakomponovat další projektový den, kde jsem mohla děti seznámit s další oblastí působení Tomáše Bati - Zdraví.

Charakteristika skupiny: Projektového dne se zúčastnilo 14 dětí ve věku od 3 do 6 let. Děti před zahájením školní docházky bylo 7, čtyřletých a pětiletých 6 a jeden tříletý chlapec. Nejstarší děti byly na začátku dne velmi energické a reagovaly impulzivně, což bylo třeba chvílemi usměrňovat. Při hlavní činnosti však dokázaly spontánně spolupracovat a projevíly silnou empatii a zájem o pomoc druhým.

Tabulka 14 Didaktický plán - 7. projektový den

Záchrana pana Bati	
Cíl z pohledu učitele	<p><i>Ranní motivace:</i> Představit dětem, jak pečovat o své zdraví, zejména o nohy.</p> <p><i>Pohybová činnost:</i> Rozvíjet smyslové vnímání a koordinaci prostřednictvím různých typů chůze a cvičebních prvků.</p> <p><i>Hlavní činnost:</i> Podpořit prosociální chování dětí.</p>
Cíl z pohledu dítěte	<p><i>Ranní motivace:</i> Pojmenovat, co vše může udělat pro to, aby byly jeho nohy zdravé a cítilo se dobře.</p> <p><i>Pohybová činnost:</i> Zkusit si různé druhy chůze a práce s chodidly.</p>

	<i>Hlavní činnost:</i> Zkusit si, jak pomoci někomu v nouzi.
Klíčové kompetence	Dítě objevuje souvislosti mezi péčí o sebe a svým zdravím (KU). Dítě vnímá své tělo, uvědomuje si péči o něj, reaguje na pokyny a vnímá rozdíly v tělesném prožitku (KČO). Dítě chápe význam pomoci druhému v ohrožení (KSP).
Formy	Projektová výuka, situační učení, zážitková pedagogika, kooperativní, skupinová práce
Metody	Vysvětlování, manipulace s drobnými předměty, situační učení, zážitková metoda

4.9.1 Činnosti programu „Záchrana pana Bati“

Ranní motivace (15 min):

- **Pomůcky:** knihy Bařův Zlín (2015a) a „*Nezapomeň na nohy*“ (Vašková et al., 2023).
- Ranní kruh tentokrát opět zahájil „*pan Bařa*“, který přišel mezi děti s nadšením a úsměvem. Následně jim začal vyprávět, že kromě výroby bot mu vždy velmi záleželo také na tom, aby se lidé cítili dobře – aby byli zdraví, a spokojení.

„*Víte, že jsem ve Zlíně nechal postavit nemocnici?*“ ptal se. „*A víte, co můžeme dělat, abychom tam nemuseli často chodit?*“ Děti aktivně reagovaly a spontánně sdílely své nápady, co všechno můžeme dělat pro zdraví – jíst zdravé jídlo, hodně se hýbat, spát, mýt si ruce i nohy, chodit bosky. „*Pan Bařa*“ se s dětmi zaměřil především na péči o nohy. Vysvětlil jim, že pro něj zdravé nohy představují základ zdraví celého člověka. K tomu byly využity edukační kartičky „*Nezapomeň na nohy*“ (Vašková et al., 2023), které obsahovaly jednoduché otázky k zamyšlení, jak o nohy pečovat, jak si vybírat správnou obuv (nejen podle vzhledu, ale především pohodlí) a co nohy během dne potřebují.

Pohybová činnost (15 min):

- **Pomůcky:** senzomotorický koberec, balanční senzomotorické polokoule.
- Tato činnost byla tentokrát zaměřena na procvičení a promasírování našich nohou pomocí balančních senzomotorických polokoulí. Děti pak přišly s nápadem, že je v LMŠ ručně vyrobený senzomotorický koberec, který mu chtěly ukázat. Všechny pomůcky jsme si krátce (kvůli venkovním teplotám) vyzkoušeli v ponožkách. Poté jsme se „šli projít po Zlíně“, kdy jsme testovali různé druhy chůzí a děti doplňovaly, kam zrovna jdeme.
  - chůzí po špičkách jsme šli do ..... Památníku Tomáše Bati,
  - chůzí po patách do...Mrakodrapu,
  - chůzí s nohama do písmene X jsme zamířili do ...továrny na boty,
  - chůzí s nohama do O do...baťovského domku,
  - chůzí rovně s botou na hlavě...do knihovny, kde naše vycházka skončila usazením a čtením knih jako odpočinek (dřepy s rovnými zády).

Poté jsme s dětmi refleктоvali, jak se cítily při různých druzích chůze a došly k výsledku, že nejdravější je chůze s rovnými zády. Ukázala jsem jim znovu příručku „Nezapomeň na nohy“ (Vašková et al., 2023) k zafixování zjištěné informace.

Hlavní řízená činnost (30-45 min):

- **Pomůcky:** obrys člověka z kartonu s namalovanými zraněními, vybavená lékárníčka (obvazy, mastný tyl, polštářky, náplasti, dezinfekce, kapky do očí a další), umělohmotná jehla, bavlnka, deka, klacky, převlek lékaře – plášť, brýle.

Venkovní varianta: Jako „*pan Baťa*“ jsem šla s dětmi do lesa, kde jsem po svačině „omluvil“, že potřebuji čůrat. Šla jsem se ale převléct sama za sebe a vrátila se k dětem jako učitelka. Děti se začaly ptát, kde je „*pan Baťa*“, přičemž jsme jej začali hledat. Děti na něj aktivně volaly. Bylo jim vysvětleno, že i při hledání někoho, je třeba být opatrný sám na sebe a dívat se okolo sebe, jestli nám nehrozí nějaké nebezpečí. Po chvíli si děti všimly, že tam něco leží. Po přiblížení zjistily, že je to „*pan Baťa*“ (pozn. kartonový), následně jsem jim vysvětlila pravidlo 3R (Rozhlížeš, reaguj, rozmyšlej), kterým jsme se začali řídit. Po zjištění, že nám nehrozí nebezpečí, jsem na „*pana Baťu*“ volali, nereagoval na volání, tleskání, tak jsme ověřili, zda

dýchá. Tady byla volba na dětech po kontrole dechu. Určily, že nedýchá. Provedli jsme masáž srdce a po následné kontrole, již dýchal, ale byl v bezvědomí. Děti přišly s nápadem zavolat sanitku – volala druhá učitelka. Společně jsme pak začali řešit jednotlivá zranění a jejich závažnost, kterou jsme vyhodnocovali, a dle stupně důležitosti postupně ošetřovali silně krvácející ránu, popáleninu, otevřenou ránu zašíváním, zlomenou kost fixací, drobné odřeny dezinfekcí a náplastí. Menší děti si zkusily vyčistit ránu a zalepit náplastí, starší děti zašívaly, fixovaly zlomeninu a ošetřovaly popáleniny. Společně pak z dlouhých klacků a prostěradla vyrobily nosítka, abychom jej přenesli do zázemí, kde na něj měl čekat „pan doktor“ (já v převleku). Z vlastní iniciativy ho po cestě utěšovaly a zpívaly mu písničky. V zázemí „lékaři“ zrekapitulovaly, jaké úkony provedly a jak se při záchraně cítily a byly oceněny za skvělou první pomoc.

- **Vnitřní varianta:** I tato varianta je možná. Kartonový muž by mohl být schovaný někde v místnosti a děti by jej našly a ošetřovaly na místě, byla by vynechána aktivita s nosítky.
- **Doplňkové aktivity:** S dětmi můžeme hrát pexeso, které patří k příručce „Nezapomeň na nohy“ (Vašková et al., 2023). Je k tomu vydána i desková hra.

Obrázek 8 Záchrana „pana Bati“ (vlastní zdroj)

4.9.2 Evaluace projektové dne „Záchrana pana Bati“

Tabulka 15 Evaluace - 7. projektový den

Evaluace „Záchrana pana Bati“:	
Sebereflexe:	<p><i>Ranní kruh:</i> Při této aktivitě jsem chtěla podpořit děti v komunikaci při popisu svých nápadů a obrázků. Aktivní přístup dětí byl dobrou zpětnou vazbou, že se tento záměr naplnil.</p> <p><i>Pohybová činnost:</i> Děti v LMSŠ mají velmi dobrou představu o to, jak pečovat o své nohy, o to lépe se mi pak navazovalo na pohybové aktivity.</p> <p><i>Hlavní činnost:</i> První pomoc je téma v MŠ neobvyklé a nevyužívané vzhledem k jeho závažnosti. Přesto si již několikátým rokem ověřuji, že je realizovatelné. Je třeba jej pojmout přiměřeně věku bez důrazu na naléhavost situace. Oproti předchozím rokům bylo vidět, že děti projevíly ještě větší empatii a starostlivost, když se jednalo o osobu jim blízkou (i když fiktivní). Při poskytování první pomoci byli všichni velmi aktivní a snažili se zapojit. Prostřednictvím zážitkové pedagogiky a situačního učení se tak seznámily s tím, jak postupovat při péči o zraněného.</p>
Od dětí:	<p>Zde jsou úryvky ze záchrany pana Bati:</p> <p><i>„Pane Baťo, neboj se, my ti pomůžeme!“</i></p> <p>Při otázce, jestli není pan Baťa moc těžký, když jen nesly na nosítkách, jeden chlapec vtipně odpověděl: <i>„Není, vždyť je přece kartonový.“</i></p> <p>Po celý zbytek dne mezi sebou řešily, co se mu mohlo stát a přicházely s velmi zajímavými nápady, kde se projevila jejich fantazie. Následující dny se ptaly, jak se má „pan Baťa“ v nemocnici, podávala jsem jim průběžně zprávu a pak jim došel pohled z nemocnice, které děti velmi potěšil.</p>
Volná reflexe od provázející učitelky:	<p>Během ranního kruhu se strhla diskuse a děti sdílely zážitky s doktorem – studentka velmi citlivě reagovala a kreativně zařadila dětské sdílení zážitků do programu. Plynule přešla ke zdraví nohou a seznámila je s konceptem zdravého obouvání. Navázala na něj při pohybové činnosti, při které využila senzomotorický koberec a balanční senzomotorické</p>

	<p>polokoule. Program byl přizpůsoben s ohledem na vnější podmínky a pobyt venku. Při samotné záchrane dokázaly velmi pěkně spolupracovat. Zejména starší děti, které organizovaly výrobu nosítek a fixaci nohy. Studentka dokázala vytvořit naléhavou, ale přesto klidnou atmosféru a všechny děti se vžily do role záchranářů. Skvělá byla i zpětná vazba v kruhu, kdy za dětmi studentka přišla jako „paní doktorka“ a zhodnotila s dětmi správné postupy při záchrane života.</p>
Doporučení:	<p>Při realizaci je velmi žádoucí být klidný, dát situačnímu učení vážnost, ale nedramatizovat jej a dětem dát prostor pro jejich přirozený projev v této situaci.</p> <p>Pro třídy s větším počtem dětí shledávám za riziko, že někteří se budou „jen dívat“ a nebudou při záchrane aktivní, jelikož je to ve větším počtu náročné. Tady bych pak myslela, na to, že kdo jen sleduje, tak by si měl vše zapamatovat, aby to pak následně mohl říct „panu doktorovi“, který přijede.</p>

4.10 Duben – Doprava

Během školního roku se objevuje v TVP i téma „Doprava“, na které lze projektem velmi úzce navázat, vzhledem k angažovanosti Tomáše Bati v rozvoji dopravy v okolí Zlína. Když jsem se dětí ptala, co by rády zažily s panem Baťou na téma doprava, přišly s nápadem dopravního hřiště, které jsem pak zakomponovala do projektového dne.

Tabulka 16 Didaktický plán - 8.projektový den

Vlakem, letadlem, lodí s panem Baťou	
Cíl z pohledu učitele	<p>Rozvíjet jemnou motoriku prostřednictvím grafomotorických a smyslových činností inspirovaných různými druhy dopravy.</p> <p>Podpořit děti v komunikaci při společné činnosti.</p>
Cíl z pohledu dítěte	<p>Uvolnit si ruku prostřednictvím cviků.</p> <p>Zkusit si různé druhy grafomotorických prvků (rovné čáry, vlny, kruhové tvary).</p> <p>Vytvořit dopravní hřiště ve spolupráci s kamarády.</p>

Klíčové kompetence	Dítě zkoumá, objevuje a zkouší různé postupy a materiály. soustředí se na činnost (KU). Dítě dokáže spolupracovat a podílet se na společné činnosti (KSP).
Formy	Projektová a zážitková výuka, situační učení, vycházka s plněním úkolů, skupinová práce
Metody	Popis, výtvarná činnost, grafomotorická cvičení, demonstrace, předvádění

4.10.1 Činnosti programu „Vlakem, letadlem, lodí s panem Baťou“

Tento den přišel pan Baťa za dětmi po delší době, byl v nemocnici se zlomenou nohou. S velkým nadšením a vřelostí jej pod delší době vítaly.

Vycházka s plněním úkolů (30 min):

- **Pomůcky:** tvrdé papíry A4, pastelky, tužky, štětce, vodové barvy, voda, klacky
- Tento den začal krátkým ranní kruhem, po kterém jsem za dětmi přišla jako „*pan Baťa*“ a po cestě do lesa s nimi sdílel vzpomínky z pobyt v nemocnici a děkoval za záchranu. Plynule přešel do tématu TVP a pověděl, jim, co vše se mu podařilo vybudovat, aby mohl cestovat a dodávat boty nejen ve Zlíně, ale i po světě. Zeptal se jich, čím nejraději cestují. Pak ještě zdali ví, jakými způsoby se dá dopravovat ve Zlíně. Děti říkaly: „*autem, vlakem, autobusem*“. Přidal letadlo a loď, což děti překvapilo. Následně jim pověděl, co vše ve Zlíně vybuďoval v oblasti dopravy. Po cestě je čekaly 3 úkoly zaměřených na pohybové a grafomotorické prvky. Poté potkaly první úkol na téma:

- **Lodní doprava:**

- Grafomotorické cviky na rukou: děláni vln rukami ve vzduchu.

- Grafomotorická aktivita: Malování vln vodovými barvami na tvrdý papír štětcem. Starší děti zkoušely vlny, mladší volnou kresbu štětcem po papíru. Děti si procvičily plynulý přechod mezi horním a dolním obloukem.

Papír vzaly s sebou a šli jsme k dalšímu úkolů, kde jej nevyužily, ale barva mezitím zaschla na papíru.

- **Železniční doprava:**

- Grafomotorické cviky na rukou: zvedání zápěstí nahoru a dolů (zvedání uhlí).

- Grafomotorická aktivita: Malování kolejí do hlíny klackem (pokud je sucho, je dobré vzít vodu a vytvořit vhodné podmínky). Děti zde procvičily rovné čáry.

Poté jsme se přesunuli k dalšímu stanovišti, kde děti využily papír s „vlnami“ z prvního úkolu.

- **Silniční doprava:**

- Grafomotorické cviky na rukou: pohybování rukama do pomalého nebo rychlého tempa v libovolném směru (auto jede rychle nebo pomalu).

- Grafomotorická aktivita: děti tužkou nebo pastelkou malovaly, na papír s vlnami, cestu dle rytmu, který určoval „*pan Baťa*“.

Po tomto úkolu následovala tvorba dopravního hřiště.

Dopravní hřiště (1 – 1,5 hodiny):

- **Pomůcky:** klacky, dopravní značky, provázky

- **Venkovní varianta:** „*Pan Baťa*“ spolu s dětmi vybral vhodné místo pro dopravní hřiště, kde z klacků vytvořili dopravní hřiště. Následně zde, s dopomocí učitelky, rozmístili dopravní značky dle pravidel silničního provozu. „*Pan Baťa*“ jim vysvětlil pravidla a co která dopravní značka znamená. Každé dítě si zkusilo projet danou trasu samo, a přitom dodržovat pravidla dle dopravních značek. Mladší děti poté mohly využívat dopravní hřiště k volné hře, ale musely dávat pozor, aby se s nikým nenabouraly. Během hry vznikl od dětí nápad na hru na policisty, kteří za nedodržování pravidel dávali pokuty.

- **Vnitřní varianta:** Projektový den lze ve vnitřních prostorách realizovat následovně – vycházka s plněním úkolů lze aplikovat formou vzdělávacích center u stolu a dopravní hřiště vytvořit například z kostek.

- **Doplňkové aktivity:** Dětem lze doplnit aktivity o hraní pexesa s dopravními značkami.

Obrázek 9 Dopravní hřiště (vlastní zdroj)

4.10.2 Evaluace projektového dne „Vlakem, letadlem, lodí s panem Baťou“

Tabulka 17 Evaluace - 8. projektový den

Evaluace „Vlakem, letadlem, lodí s panem Baťou“:	
Sebereflexe:	Ve snaze vyplnit přání dětí, aby s „panem Baťou“ postavily dopravní hřiště, a zároveň projektový den využít k dalším didaktickým cílům, byl tento den velmi intenzivní, až přeplněný. Příště bych volila jen jednu variantu, nebo rozložit do dvou dnů. Obě aktivity se totiž osvědčily u dětí, které je s nadšením realizovaly, ačkoliv na konci dopoledne na nich byla znát značná únava.
Od dětí:	Zde je úryvky z dne: <p>„A jo, Baťův kanál znám, tam jsem byl na loďce s mamkou a taťkou.“</p> <p>„Jo, ale vy jste havaroval v letadle.“</p> <p>„My jsme to letadlo viděly ve Zlíně.“</p> <p>„To je, ale parádní hřiště, co jsme postavili, pojd'te jezdit s náma.“</p>

	Hřiště děti využívaly ještě několik dnů po tomto projektovém dni a s oblibou se na něj chtěly vracet.
Volná reflexe od provázející učitelky:	Líbila se mi aplikace grafomotoriky formou stanovišť, což bylo pro děti zajímavější, než to zkoušet u stolu a díky tomu se zapojili všichni, i ti kteří grafomotorické listy neradi dělají. Nápad s hřištěm a jeho realizace byla velmi vydařená. Spolupráce mezi „ <i>panem Baťou</i> “ a dětmi fungovala velmi dobře. Vzhledem k naplněnému programu mi chyběl větší prostor na volnou hru dětí.
Doporučení:	Nejen pro třídy s větším počtem dětí bych využila jen vycházku s úkoly rozšířenou o další druhy dopravy a s tím spojená grafomotorická cvičení nebo jen realizaci a hru na dopravním hřišti. Nebo tyto dvě aktivity rozdělit do dvou dnů.

4.11 Květen – TVP Multikultura

S blížícím se koncem školního roku bývá do TVP mateřských škol zařazeno téma „*Multikultura*“. K zařazení projektového dne s touto tematikou vzniklo ze zájmu dětí: jestli je „*pan Baťa*“ známý i ve světě. Je tedy zaměřen na rozšiřování působnosti Tomáše Bati za hranicemi České republiky. V rámci tématu se naučily orientaci v prostoru a na ploše – mapě.

Charakteristika skupiny: Tento den bylo přítomno 14 dětí, z toho 5 dívek a 9 chlapců ve věku 3-6 let. Bylo velké teplo, což ovlivnilo zapojení dětí při pohybové činnosti, v lese, kde byl stín, byly zase aktivnější. Během volné hry a při hlavní činnosti bylo vidět, že děti mezi sebou umí hezky spolupracovat.

4.11.1 Činnosti programu „*Baťa ze Zlína do světa*“

Tabulka 18 Didaktický plán - 9.projektový den

Baťa ze Zlína do světa	
Cíl z pohledu učitele	<i>Ranní motivace:</i> Rozvíjet u dětí sluchovou analýzu a orientaci na ploše – mapě. <i>Pohybová činnost:</i> Rozvíjet u dětí prostorovou orientaci skrze pohybovou hru.

	<i>Hlavní činnost:</i> Podpořit spolupráci dětí při skupinové práci.
Cíl z pohledu dítěte	<p><i>Ranní motivace:</i> Rozpoznat počáteční hlásku názvu státu a umístit praporek na mapu podle slovního popisu.</p> <p><i>Pohybová činnost:</i> Orientovat se v prostoru dle zadaných pokynů.</p> <p><i>Hlavní činnost:</i> Spolupracovat s ostatními při společné aktivitě.</p>
Klíčové kompetence	<p>Dítě získává nové poznatky o světě, trénuje orientaci na mapě (KU).</p> <p>Dítě dokáže aktivně využívat slovní zásobu ke komunikaci při spolupráci s ostatními (KK).</p> <p>Dítě dokáže svou činnost plánovat, organizovat a realizovat ve spolupráci s ostatními (KČO).</p>
Formy	Projektová a zážitková výuka, skupinová výuka, kooperativní
Metody	pozorování, diskuse, manipulování s předměty, skupinová práce

Ranní motivace (20 min):

- **Pomůcky:** rozkládací mapa světa, praporky s písmeny, obrázky baťovských měst a továren ve světě.
- Nejdříve jsme se s dětmi přivítaly a zopakovaly si, jaké máme právě téma. Dětem jsem přiblížila, že i Tomáš Baťa během svého života hodně cestoval. Různě ve světě získával zkušenosti a nápady, třeba v Americe či Indii. Z cest se vždy vrátil o něco chytřejší a přemýšlel, jak tu své získané znalosti využít. A protože věděl, že boty potřebuje každý, rozhodl se vyrábět je i na jiných světadílech a v jiných státech než u nás. Na mapě jsme si pak ukázaly, kde všude a jak daleko od Zlína postavil nové továrny na výrobu bot, ale nejenom ty továrny, a dokonce celá města. Mnoho z nich má ve svém názvu i slovo Baťa. Například Bataville, Batanagar, Batapur, Batatuba či Bataypora. Postavil jich po celém světě více než 30 (Pokluda, 2015). Dětem jsem rozdala praporky z počátečními písmeny některých států, kde byla tato města

vystavena. Postupně chodily k mapě a na základě slovního popisu zaměřeného na orientaci na mapě a v prostoru se snažily, za dopomoci učitele či kamarádů, správně umístit praporek s písmenem, na které začíná daný stát. U některých lze ukázat fotografie daných měst pro představu.

Pohybová činnost (20min):

- **Pomůcky:** bota (střevíček)
- První jsme se zaměřili na procvičení mluvidel. Identifikovali jsme si první hlásku ve slově Svět a s dětmi procvičily výslovnost této hlásky. Dali jsme si zoubky k sobě, usmály se se rty od sebe. Špička jazyka by měla být umístěna u spodní řady zubů a pak syčet jako hadi. Poté jsme vyslovovali slova se S – kos, dopis, pes, stůl, maska...a další (Šáchová, 2016).

Následně jsme hrály pohybovou hru „Kam nás zavede střevíček?“ Ukázal jsem dětem střevíček a vysvětlila, že dříve, když šli „lidé do světa na zkušenou“, tak nevěděli, kam jít, nebyly mapy, a tak si třeba hodili botou a šli tím směrem, kterým jim střevíček ukázal. Děti pak stály čelem k házejícímu, v bezpečné vzdálenosti, od ostatních a hodily za sebe botou. Ostatní se podívali, kam směřuje. Házející se zeptal, kudy se má vydat a ostatní odpověděli, jestli doleva, doprava, rovně či k nějakému bodu v prostoru a tam měl přeběhnout. Zde měli všichni za úkol udělat nějaký cvik, který jim určí házející. Postupně se mohou vystřídat zájemci v házení.

Hlavní řízená činnost (20-25 min):

- **Pomůcky:** obrázky baťovských měst v knize, přírodniny všeho druhu (vevnitř kostky a další hračky vhodné ke stavění).
- **Venkovní varianta:** V lese jsem dětem ukázala obrázky baťovských měst po světě, vysvětlila jim koncept takových měst. Mělo být místem jak pracovním, tak kulturním. Většinou zde byla postavena továrna, baťovské domky, kulturní prvky jako například kino, knihovna a další, dále bylo dbáno na sportovní vyžití bazén a sportovní aktivity a zároveň přírodní prostředí (Pokluda, 2015b). Děti pak dle vlastní fantazie a kreativity vytvořily baťovské město z přírodnin, které pak dokázaly při hodnocení popsat a říct, co se jim povedlo a nepovedlo postavit.
- **Vnitřní varianta:** V prostorách mateřské školy je možné aktivitu provést pomocí dřevěných kostek a dalších stavebních prvků, kterými mateřská škola disponuje.

- **Doplňkové aktivity:** Lze doplnit o metodické a grafomotorické listy zaměřené na bludiště vycházející z bodu A do bodu B či jednotažky s tematikou domů.

Obrázek 10 *Stavba baťovského města (vlastní zdroj)*

4.11.2 Evaluace projektového dne „Baťa ze Zlína do světa“

Tabulka 19 *Evaluace - 9. projektový den*

Evaluace „Baťa ze Zlína do světa“:	
Sebereflexe:	<p><i>Ranní kruh:</i> Zvolený úkol se nakonec ukázal jako velmi obtížný. Na vzniklou situaci jsem reagovala diferenciací skupiny, kdy mladší umísťovali praporky na mapu a starší určovali první písmeno ve slově.</p> <p><i>Pohybová činnost:</i> Pro některé děti bylo obtížné navigovat kamaráda. Proto byla nakonec zvolena varianta, kdy nenaváděl jeden kamarád, ale skupina více dětí.</p> <p><i>Hlavní činnost:</i> Zde jsem nechala tvorbu města zcela na dětech, což se ukázalo jako velmi přínosné, jelikož děti byly velmi kreativní a díky své vlastní iniciativě si mnohem užily prožitek z tohoto dne.</p>
Od dětí:	<p>Zde jsou úryvky ze stavění baťovského měst a z přírodnin:</p> <p>„<i>My budeme stavět park a kino.</i>“</p> <p>„<i>Já udělám bazén.</i>“</p>

	<p>„Ty baťovské domky musí mít rovnou střechu.“ „A musíme udělat kolem toho města plot.“</p> <p>„Wau, to se nám povedlo!“</p>
Volná reflexe od provázející učitelky:	<p>Při ranní motivaci byl pro mladší děti těžký úkol s písmeny. Studentka vhodně nechala starší děti určit písmeno a mladší na základě slovního popisu nechat umístit na mapu. Při tvoření města oceňuji, že nechala dětem prostor pro tvoření dle jejich představ a nezasahovala jim do tvorby.</p>
Doporučení:	<p>Ranní motivaci je vhodněji pojmout více jednodušeji, pokud nejsou děti zvyklé pracovat s mapou a orientovat se na ni.</p> <p>Pro třídy s větším počtem dětí doporučuji při hlavní činnosti rozdělit děti na dvě skupiny, lze pak porovnávat, jak každý postavil město – co bylo stejné a v čem se naopak lišilo, následně na stejném principu porovnat i s konceptem baťovských měst.</p>

4.12 Červen – Připravujeme se na prázdniny

Tento projektový den byl realizován dříve než v červnu. Záměrem je nechat pro ostatní mateřské školy projektový den **s výstupem** na poslední měsíc ve školním roce, tedy na červen. Jeho realizace se začala formovat již od začátku projektu. Děti v lesní mateřské škole velmi rády hrály pexeso či hry od Lucie Ernestové (Ernestová, 2014). Přirozeně pak od dětí vznikl v březnu námět na náš výstup projektu – vytvořit hru o panu Baťovi. Můžeme ho zařadit do TVP „Připravujeme se na prázdniny“, jelikož i hraní her patří k prázdninové zábavě.

Charakteristika skupiny: Tento den bylo v LMŠ přítomno 10 dětí, z toho 3 dívky a 7 chlapců ve věku od 4 do 6 let. Při projektových činnostech byly děti velmi zaujaté a klidné, ve volné hře bylo třeba korigovat chování některých chlapců při skupinové hře. Jedna dívka nesla velmi těžce prohru při deskové hře a bylo třeba si s ní o tom empaticky promluvit. Pomohly s tím děti, které sdílely vlastní pocity a zkušenosti při neúspěchu ve hře.

Tabulka 20 Didaktický plán - 10.projektový den

Hravě s Baťou	
Cíl z pohledu učitele	<p><i>Ranní motivace:</i> Zrekapitulovat s dětmi, co vše se v rámci projektu dozvěděly o Tomáši Baťovi.</p> <p><i>Pohybová činnost:</i> Rozvíjet u dětí předmatematické představy pohybem.</p> <p><i>Hlavní činnost:</i> Rozvíjet u dětí tvořivé myšlení a vyjadřovat vlastní nápady prostřednictvím společného brainstormingu.</p>
Cíl z pohledu dítěte	<p><i>Ranní motivace:</i> Vybavit si zážitky a informace spojené s Tomášem Baťou a sdílet je ve skupině.</p> <p><i>Pohybová činnost:</i> Určit počty do 6 skrze pohybovou hru.</p> <p><i>Hlavní činnost:</i> Navrhnout vlastní deskovou hru.</p>
Klíčové kompetence	<p>Dítě propojuje nové poznatky s dřívějšími zkušenostmi, dokáže si vybavit důležité informace a smysluplně je sdílet (KU).</p> <p>Dítě reaguje na pokyny, orientuje se v číslech a pohybu (KP).</p> <p>Dítě formuluje své myšlenky, naslouchá ostatním, aktivně se podílí na společném tvoření a navrhování (KK).</p>
Formy	skupinová hra, projektová výuka a zážitková výuka, hra
Metody	Vysvětlování, práce s obrazovým materiálem, hra s pravidly, Hejného metoda, brainstorming, práce na výstupu projektu

4.12.1 Činnosti programu „Hravě s Baťou“

Ranní motivace (15 min):

- **Pomůcky:** knihy o Tomáši Baťovi, fotografie, obrázky, výrobky z projektových dnů (baťovský domek a cihlička, vánoční přání, vyrobené boty).
- Po úvodních slovech jsme se s dětmi zaměřili na povídání o deskových hrách. Ptala jsem se je, jestli je rády hrají a která je jejich oblíbená. Následně jsem jim řekla, že si hry zahrajeme a společně vytvoříme „baťovskou hru“ na které jsme se již dříve domlouvali. Aby se nám lépe vytvářela bylo by vhodné si zopakovat, co vše jsme se

o „*panu Baťovi*“ dozvěděli a co jsme s ním prožili. Nejprve jsem dala prostor dětem, na co si vzpomenou bez vizuální opory. Padly následující asociace – mrakodrap, boty, továrna na boty, Obchodní dům, letadlo, baťovské domky, Zlín, nemocnice, výtah kancelář, výtah pater noster. Poté jsem uprostřed kruhu vytvořila prostor, kde jsem vyskládala materiály (zalaminované obrázky, fotografie z projektových dnů, pohlednice, knihy, výrobky). Na jejich základě jsme společně doplnili další informace. Vzpomněly si tak na téma rodina, kde jsme si povídali o jednotlivých členech baťovy rodiny a divadlo s „plyšáky“, dále si vybavily, jak jsme vyráběli baťovská přání, jak jsme s ním slavili masopust či jak vypadají jiná jeho města ve světě. Aktivním zapojením dětí jsme uceleně zrekapitulovali všechny projektové dny.

Pohybová činnost (25 min):

- **Pomůcky:** velká kartonová hrací kostka, bílé a barevné zalaminované papíry.
- Svolávací písní „*Ať jsi holka, nebo kluk...*“ jsme utvořili kruh, do kterého jsem vhodila kostku vyrobenou z krabice. Vysvětlila jim, že si budeme hrát na „panáčky“ z deskových her. Nejprve jsme si zopakovaly a spočítaly počty teček na kostce. Následně podle toho, jaké padne číslo, tolikrát mají děti udělat určený cvik. V házení se budeme střídat. Po dokončení cviku, si vzalo kostku jedno z dětí, určilo cvik, hodilo kostkou a dle instrukcí jsme dělali další pohyby. Poté jsme si procvičili mluvidla a zkusili si oromotorická cvičení pomocí paměťového tréninku. Každé číslo představovalo jedno cvičení, které když padlo, tak jsme jej měli vykonat. Následně jsme potrénovali skoky snožmo a předmatematické představy pomocí hry „Krokování“ vycházející z Hejného metody, kdy děti vytvořily dvě řady a skákaly tolikrát, kolik jim určil počet teček na kostce.

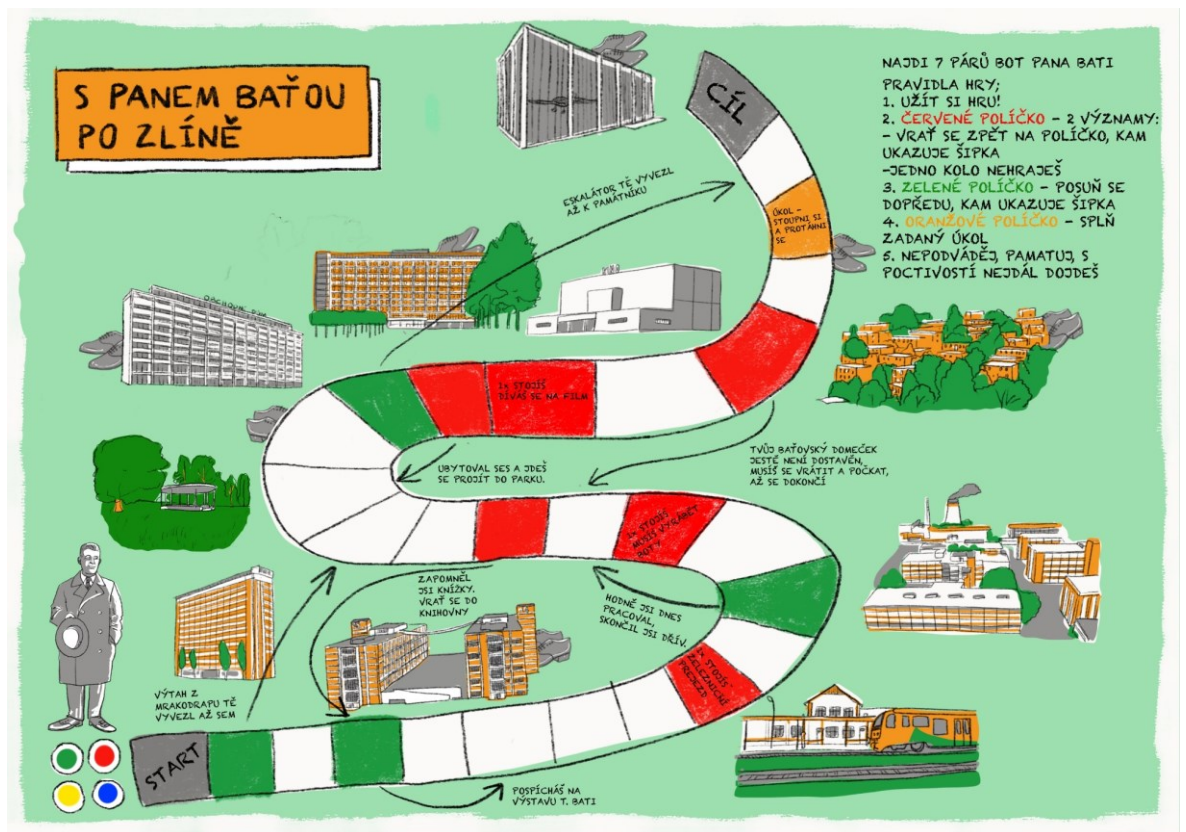
Hlavní řízená činnost (20–30 min):

- **Pomůcky:** hry od Lucie Ernestové, hrací figurky, kostky, ubrus.
- **Venkovní varianta:** Po volné hře jsem na louce (rovnějším povrchu) roztáhla dva ubrusy. Ukázala jsem jim deskové hry a stručně jim vysvětlila herní pravidla. Následně jsme se rozdělili na dvě skupiny a každá skupina si vybrala, kterou hru chce hrát. Na jednom místě se hrála hra *Výlet vlakem* (Ernestová, 2015) s jednou učitelkou a na druhém *Veselý statek* (Ernestová, 2014) s druhou učitelkou. Po návratu do zázemí jsem s dětmi provedla brainstorming k obsahu „baťovské deskové hry“.

Děti tuto aktivitu dobře zvládly a společně jsme připravili bohatý podklad pro vytvoření výstupu našeho projektu. Vše jsem si zapsala a doma dokreslila nákres hry dle přání dětí, další den jsme jej společně ještě prošli a doplnili některá políčka a úkoly. Poté jsme předali návrh ilustrátorce Vendule Tomšů (mamince jednoho z dětí navštěvující LMŠ), která nám nákres převedla do finální podoby hry, viz Obrázek 11. Každé dítě dostane hru domů.

- **Vnitřní varianta:** V případě nepřízně počasí je možné celý projektový den prožít v zázemí MŠ.
- **Doplňkové aktivity:** S dětmi můžeme i během ranní či odpolední volné hry, hrát pexeso či jiné hry. Nebo zapojit ke hře velkou kartonovou kostku.

Obrázek 11 Desková hra – výstup projektu

4.12.2 Evaluace projektové dne „Hravě s Baťou“

Tabulka 21 *Evaluace - 10. projektový den*

Evaluace „Hravě s Baťou“:	
Sebereflexe:	<p><i>Ranní kruh:</i> Děti dokázaly velmi dobře zrekapitulovat, co vše jsme v rámci projektu zažily. To se odrazilo následně při brainstormingu k „baťovské hře“.</p> <p><i>Pohybová činnost:</i> Kostka se ukázala být vhodným motivačním prvkem nejen při pohybové hře. Děti ji přirozeně využily při všech pohybových aktivitách. Na začátku jsem jim dala prostor, aby přišly s vlastními cviky. Tento úkol dostaly nejstarší děti, které jej už zvládly. Tím došlo k diferenciaci věkových skupin. Skákání snožmo dle „krokování“ je bavilo, chtěla jsem zařadit i další úkoly, když by stoupily na barevné políčko, ale to se neosvědčilo a na děti působilo zmateně, proto jsem, v průběhu hry, od toho upustila.</p> <p><i>Hlavní činnost:</i> Této činnosti jsem se zpočátku obávala, ale díky nižšímu počtu dětí na jednu paní učitelku proběhlo vše v klidné atmosféře. Byl dostatek prostoru pro podrobné vysvětlení pravidel i společnou hru. Mladším dětem byla nabídnuta možnost hrát ve dvojicích, ale tuto možnost nikdo nevyužil. Věřím, že bylo velmi cenné dát dětem prostor pro vstřebání dojmů z hry a později s dětmi udělat brainstorming skrze hru o „panu Baťovi“. Děti byly plné nápadu, a i nejmladší dokázali přispět do diskuse svými smysluplnými myšlenkami. Děti se dostaly až do stavu „flow“, kdy nám hra vznikala přímo před očima.</p>
Od dětí:	<p>Jednu dívku tento program inspiroval natolik, že si vytvořila vlastní hru doma, přinesla ji do MŠ, kde jsme si ji společně zahráli.</p> <p>Zde jsou úryvky z brainstormingu ke hře:</p> <p>„Musíme do té hry dát mrakodrap.“</p> <p>„A taky bude letadlo v tom domečku. Tam musí dojít.“</p>

	<p>„Tady bude naše továrna.“</p> <p>„Knihovnu a tady někde bude obchodník.“</p> <p>„Mohly bychom tam schovat boty, co by se hledaly.“</p> <p>„A nesmíme zapomenout na baťovské domky.“</p> <p>„A tady bude červené políčko.“</p> <p>„A dejme tam jezdící schody a výtah.“</p> <p>„Na jednom políčku by mohlo být postav domek.“</p> <p>„Hotel Zlín návštěva.“</p>
<p>Volná reflexe od provázející učitelky:</p>	<p>Velmi oceňuji provázanost programu, od ranní motivace, přes hraní her až po brainstorming. Studentka využila vhodnou motivaci, dala dětem prostor pro nápady při tvoření návrhu hry. Chválím prolnutí s matematickým prvky – počty do 6 na kostce a ve hře. Zajímavé bylo zakomponování prvků Hejného metody do rozvíčky. Zde sledávám, že by šlo lépe zkoordinovat skákání a soutěž mezi dětmi. Tady bylo vidět, že to nemá studentka ještě zcela uchopené.</p>
<p>Doporučení:</p>	<p>Je třeba být připraven na vysvětlování situací, kdy dítě prohraje a nese tento neúspěch špatně. Je vhodné je povzbudit, že i Tomáš Baťa zažil mnoho neúspěchů, ale nikdy se nevzdal a přineslo mu to mnoho úspěchů.</p> <p>Pro třídy s větším počtem dětí doporučuji hrát hru postupně v menších skupinkách dětí, které se postupně prostřídají (ideálně max. 3-5 dětí).</p>

5 EVALUACE CELÉHO PROJEKTU Z POHLEDU JEHO VYUŽITELNOSTI VE ZLÍNSKÝCH MATEŘSKCH ŠKOLÁCH

Pro realizaci celého projektu byla podnětem každoroční exkurze městem Zlín, při níž dětem přibližují osobnost Tomáše Bati prostřednictvím inscenovaného vyprávění. V této roli jsem vystupovala přestrojená za „*pana Batu*“. Právě tato každoroční aktivita výrazně přispěla k zájmu o dané téma. Často jej děti, i odstupem času, označovaly za jeden z nejvýraznějších zážitků v MŠ. Tato dětská motivace přirozeně vytvořila základ projektu, jehož cílem bylo prohloubit poznání této významné osobnosti a zároveň podpořit dětskou aktivitu, tvořivost a prožitek v duchu principů projektového učení. Po skončení projektu shledávám tento záměr za úspěšně aplikovaný do mateřských škol. Děti si získaly k osobnosti Tomáše Bati vazbu a věřím, že se mi podařilo zasít pomyslné semínko zájmu o jeho činy a charakter, na který budou v budoucnu navazovat.

Původní záměr projektu spočíval v předávání principů Tomáše Bati a jeho podnikatelské a životní filozofie prostřednictvím projektových dnů. Mezi tyto hodnoty patří poctivost, pracovitost, píle, odhodlanost, pomoc druhým a zodpovědnost, což se v některých realizovaných činnostech skutečně projevovalo. Při aplikaci jsem si všimla přirozeného zájmu dětí o hmatatelný odkaz Tomáše Bati, tedy to, co vytvořil a prožil. Největší pozornost věnovaly tomu, co mohly konkrétně vidět, slyšet a prožít – budovám, obchodnímu domu, baťovským domkům či příběhům z jeho života. Ukázalo se tedy, že pro děti v předškolním věku je nejvhodnější a nejpřirozenější forma seznamování se s odkazem Tomáše Bati skrze konkrétní a smyslově vnímatelné podněty – reálné prostředí, obrázky, zážitky z prohlídky města a hravé propojení s tím, co je jim blízké (stavění domků, dramatizace, výtvarné ztvárnění). Přestože původní záměr nebyl zcela naplněn tak, jak byl plánován, vznikl díky tomu obsahově bohatý program, který dětem přinesl hlubší porozumění osobnosti Tomáše Bati formou, která odpovídá jejich potřebám.

Dále jsem zjistila, že realizace projektové výuky v mateřské škole v její „čisté podobě“ tak, ji popisuje odborná literatura, se v praxi ukazuje jako velmi náročná. V této práci čerpám zejména z publikace *Třídní projekty v mateřské škole* (Syslová & Štěpánková, 2019), kde autorky na toto riziko výslovně upozorňují. Během realizace mého projektu se ukázalo, že je přirozené propojování projektové výuky s výukou integrovanou. Což nebylo původně plánováno, ale vyplynulo to z průběžného vývoje samotného projektu. Bylo proto nezbytné

reagovat na vzniklou situaci flexibilně a přizpůsobit plánování aktuálním potřebám skupiny. Učitel v tomto pojetí vystupuje jako plánovač, který vychází z nápadů a podnětů dětí. Ty dále začleňuje do řízené činnosti v rámci TVP, jež se následně rozvíjí i jejich vlastním směrem. Vzniká tak prostor pro kreativitu, inovaci a aktivní účast dětí při realizaci činností.

V neposlední řadě bych ráda zmínila, že v průběhu realizace projektu jsem zjistila, že děti lépe reagují na řízené činnosti, pokud se přestrojí za „pana Baťu“, než když si o něm pouze povídáme a realizujeme projektové dny bez jeho přímé přítomnosti. Prvek dramatizace a symbolického vstupu do role výrazně zvyšoval jejich motivaci, pozornost i zapojení do činností. Děti s nadšením komunikovaly, ptaly se, nabízely vlastní nápady a přirozeně navazovaly na děj. Tato zkušenost ukázala, že silný osobní prožitek zvyšují efektivitu učení a umožňují hlubší porozumění probíranému tématu. Výjimkou v tomto směru byl například projektový den, během něhož jsme hráli deskové hry a děti samy vytvářely návrh vlastní hry s baťovskou tematikou. I bez ztvárněné postavy „pana Bati“ bylo patrné, že téma je pro děti natolik atraktivní a srozumitelné, že dokázaly samostatně tvořit, spolupracovat a přenášet získané poznatky do nové situace. Ráda bych doplnila, že během celého projektu vznikla krásná synergie mezi mnou a dětmi, kdy jsme si společně hráli na to, zda jsem či nejsem převlečený pan Baťa. Toto dohadování nás bavilo a zároveň ukázalo, že děti dokáží rozlišit mezi realitou a fantazií, přičemž si s radostí uchovávaly kouzlo hry – s plným zaujetím mě vnímaly jako pana Baťu.

Každý projektový den přirozeně vycházel z podnětů a přání dětí, které spontánně reagovaly na to, co jsme si společně o něm povídali. Jejich zájem byl velmi motivující – často samy přicházely s nápady, které jsme pak postupně rozvíjeli. Co bylo ale nejcennější, byl přesah těchto zážitků do jejich volné hry. Děti si nově nabyté zkušenosti nejen uchovávaly, ale i aktivně používaly – skládaly baťovské domky ze zažehlovacích korálků, vymýšlely a vyráběly vlastní deskové hry, kreslily mrakodrapy a domky inspirované Zlínem. Naplňovaly se tak všechny klíčové kompetence, s největším důrazem na kooperaci, spolupráci a komunikaci, což byly principy, na které kladl důraz i Tomáš Baťa. V běžných věcech kolem sebe začaly nacházet symboliku, kterou spojovaly s Baťou a co víc, chtěly o tom mluvit doma, sdílely své zážitky s rodiči. A právě tohle považují za jeden z nejpřirozenějších důkazů smysluplnosti a dopadu celého projektu.

5.1 Doporučení a rizika

Tato část je zaměřena na doporučení pro další mateřské školy a rizika s projektem. V první řadě je důležité upozornit na to, že každý projekt má svůj specifický vývoj. Roli zde hrají motivace dětí a učitele, dynamika skupiny, návrhy a podněty od dětí, rodičů, učitelů a další. Tento projekt je tedy pouze příkladem, jak může být toto téma uchopeno a lze v něm nalézt náměty pro realizaci v jiných mateřských školách ve Zlíně.

Byl navržen tak, aby se jeho průběhu podílela já, jakožto autor i této bakalářské práce. Proto jsem byla součástí každého projektového dne jako hlavní postava, ať už jako paní učitelka, nebo „pan Baťa. Během realizace nastaly chvíle, kdy děti nebyly daným námětem, i přes jejich osobní motivaci, natolik pohlceni, jak jsem očekávala. Důležitou roli, zde pak sehrává právě učitel. Je třeba opravdu být v motivační roli, aby pozornost k tématu u dětí přetrvávala. Osobnost Tomáše Bati může být pro děti až abstraktní, proto je nutné pracovat s příběhy a situacemi, které jsou pro děti uchopitelné a srozumitelné (rodina, domov, povolání, pomoc druhým).

Ráda bych v této roli setrvala do konce tohoto roku a s dětmi zrealizovala ještě projektové dny mimo zázemí MŠ, kde již nebudu hlavním aktérem já. Máme naplánováno navštívit ještě Památník Tomáše Bati, kde by se rády děti podívaly na letadlo (ve kterém pan Baťa havaroval), dále Prostor 44 (kde by se mohly podívat na skutečnou výrobu bot). V zázemí MŠ bych ráda ještě zrealizovala návštěvu pana Bati, který by s nimi zahrál vytvořenou hru a přišel by na slíbené ostružiny, na které jej děti pozvaly. Tyto návrhy mohou být právě i konceptem pro další mateřské školy, jak s tématem v rámci projektu pracovat. Návštěva dalších míst spojených s touto tematikou, mohou být tedy vhodným rozšířením výše předložených námětů na aktivity. Navíc je žádoucí do projektu začlenit i další organizace, místní části obce či města a také rodiče.

5.2 Evaluace od dětí na konci projektu

Ohlasy dětí na projekt byly pozitivní. Byly nadšené z převleku pana Bati – velmi dobrá motivace ke všem aktivitám.

Zde uvádím několik bezprostředních reakcí:

„*Vždycky když jedu podjezdem, dívám se na pana Baťu!*“ (pozn. podjezd na ul. Dlouhá s kresbami významných osobností Zlína).

„Pan Baťa připomíná Andrejku.“

„Líbilo se mi, jak jsme prodávaly boty a slavily s panem Baťou masopust.“

„Ráda bych šla s panem Baťou do zoo a na zmrzlinu.“

„Mám rád výlet do Zlína s panem Baťou.“

„Nejvíc mě zaujalo letadlo pana Bati.“

„Mně se líbilo vyrobit si cihličku na krk.“

„Bylo hezké, jak nám pan Baťa poslal dopis z nemocnice.“

„Těším se na hru, co mamka malovala.“

Dle těchto reakcí je zřetelné, že si děti díky projektové výuce, zážitkové metodě a situačnímu učení uchovaly mnoho vzpomínek a prožitků z tohoto projektu, které, věřím, budou dále rozvíjeny.

5.3 Evaluace od provázející paní učitelky na konci projektu

Studentka dokázala děti nadchnout a vtáhnout do všech aktivit – děti si k panu Baťovi a celkově k baťovskému odkazu utvořily velmi pěkný vztah. Výraznou motivační složkou byl převlek, díky kterému děti velmi pěkně reagovaly, kladly spoustu otázek a soustředěně naslouchaly. Dokázala dát dětem prostor pro vlastní vyjádření a pro vlastní fantazii a tvořivost. Citlivě reagovala i na odpovědi, které se netýkaly tématu a dokázala diferenciovat úkoly pro mladší a starší děti tak, aby je měly možnost zvládnout všechny děti samostatně. Vzhledem ke své praxi si uměla velmi dobře poradit s nepříznivými povětrnostními podmínkami. Projekt hodnotím jako příznivý a obohacující pro děti, ale i mě, učitelku.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zaměřila na využití projektové výuky v mateřské škole vedoucí k přiblížení osobnosti Tomáše Bati dětem v předškolním věku. Tato práce pro mě byla výzvou, ale zároveň i srdeční záležitostí. Díky citové vazbě k městu Zlín a odkazu Tomáše Bati jsem měla velkou motivaci téma zpracovat, zároveň jsem však cítila pochybnosti, zda se mi podaří přiblížit jeho příběh dětem způsobem, který pochopí, a který je osloví. Výsledky projektu ale ukázaly, že i zdánlivě komplikované a abstraktní téma lze předškolním dětem zprostředkovat tak, aby nejen porozuměly, ale aby je to bavilo a inspirovalo.

První dvě kapitoly teoretické části byly zaměřeny na propojení tří inovativních vzdělávacích přístupů – projektové výuky, zážitkové pedagogiky a situačního učení. Ty považuji za zásadní pro rozvoj klíčových kompetencí u dětí předškolního věku. Teoretická východiska mi poskytla pevný základ pro celý projekt a přinesla mi hlubší pochopení toho, jak se tyto přístupy vyvíjely v průběhu dějin. Třetí kapitola přibližuje život a odkaz Tomáše Bati, na který plynule navazuje praktická část práce, kde byla popsána aplikace a evaluace deseti projektových dnů. Během kterých jsem měla možnost sledovat, jak děti reagují na jednotlivé aktivity, jakým způsobem je prožívají a jak si samy tvoří vlastní pohled na hodnoty jako pracovitost, sounáležitost, tvořivost a odpovědnost, které ctil i Tomáš Baťa. Vidět jejich radost, zaujetí a schopnost chápat hlubší významy bylo pro mě nejen povzbuzením, ale i potvrzením smyslu celého projektu a mé osobní hypotézy, že inovativní přístupy mají v předškolním vzdělávání nezastupitelné místo. Osobní přínos práce vnímám zejména v prohloubení svých znalostí a získání cenné praxe v oblasti projektové výuky.

Cílem nebylo jen vytvořit smysluplný vzdělávací projekt, ale také se pokusit inspirovat ostatní mateřské školy ve Zlíně k odvaze začlenit nová témata a inovativní přístupy do své praxe. Zároveň vnímám potenciál některých aktivit pro zařazení do třídních vzdělávacích programů mateřských škol, stejně jako možnosti navázat na stávající projekt a rozšířit jej o aplikaci baťovských principů v předškolním vzdělávání. Tím jej dále rozvíjet a ukotvovat v dětech přímé souvislosti mezi odkazem a hodnotami této významné osobnosti a jejich využití v běžném životě.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Baťa, T. (2013). *Úvahy a projevy: mé začátky*. Dobrovský.
- Baťa, T., Culík Končítíková, G., & Velep, P. (2021). *Myšlenky Tomáše Bati*. Nadace Tomáše Bati.
- Blažková, M. (2020). *Dějiny etických teorií od Kanta po pragmatismus*. Karolinum.
- Burkovičová, R. (2008). *Pedagogické projektování a prezentace pedagogického projektu v učitelství pro mateřské školy* (Vyd. 2). Ostravská univerzita v Ostravě.
- Cekota, A. (2016). *Geniální podnikatel Tomáš Baťa* (Vydání třetí). Nadace Tomáše Bati.
- Cekota, A. (2024). *Baťa: myšlenky, činy, život, práce* (Druhé vydání). Nadace Tomáše Bati.
- Doležalová, J. (2016). *Rozvoj grafomotoriky v projektech* (Vydání druhé). Portál.
- Drahanská, P. (2020). *Učení prožitkem: jak postavit vaše rozvojové, výchovné a vzdělávací programy na prožitku*. Petra Drahanská.
- Ďurišová, L. (2011). *Odráz rozvoje firmy Baťa ve struktuře vzdělávací soustavy ve zlínském regionu v letech 1894-1948*. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta managementu a ekonomiky.
- Enache, A. (2023). Experiential Learning In Kindergarten, 684-692. <https://doi.org/10.15405/epes.23045.69>.
- Erdély, E. (1990). *Baťa / Švec, který dobyl světa*. Archa.
- Ernestová, L. (2015). *4 veselé hry (stolní): Leporelo herních plánů s kostkou a figurkami*. Lucie Ernestová – GAO.
- Ernestová, L. (2014). *4 zvířátkové hry: zábavná přírodověda a logopedie*. Lucie Ernestová – GAO.
- Franc, D., Sobková Zounková, D., & Martin, A. (2007). *Učení zážitkem a hrou: praktická příručka instruktora*. Computer Press.
- Haková, J. (2014). *Metodika zážitkové pedagogiky pro předškolní vzdělávání*.
- Haková, J., Hanuš, M., Hanuš, M., Hanuš, R., Klusáček, M., & Pokorný, A. (2021). *Praktická učebnice zážitkové pedagogiky: instruktorský slabikář: metodická příručka pro všechny, kdo organizují kurzy zážitkové pedagogiky*. Nadace Pangea.
- Hanuš, R., & Chytilová, L. (2009). *Zážitkově pedagogické učení*. Grada.

- Jemelka, M., & Ševeček, O. (2016). *Tovární města Baťova koncernu: evropská kapitola globální expanze*. Academia.
- Jirásek, I. (2019). *Zážitková pedagogika – teorie holistické výchovy (v přírodě a volném čase)*. Portál.
- Knoll, M. (2012). “I Had Made a Mistake”: William H. Kilpatrick and the Project Method. *Teachers College Record: The Voice of Scholarship in Education*, 114(2), 1-45. <https://doi.org/10.1177/016146811211400202>
- Kolínská, H. (2021). *Princip Baťa – dnes fantazie, zítra skutečnost: dnes fantazie, zítra skutečnost*. Střední škola grafická Brno.
- Končítíková, G. (2021). *Inspirace Baťa: jak být silnější a šťastnější podle životních zásad Tomáše Bati*. Inspirace Baťa.
- Končítíková, G. (Moderátorka). (2024, 23. prosince). #145 Vánoce – příležitost, být si sobě blíž [Audio podcast]. Inspirace Baťa. Nadace Tomáše Bati. <https://www.buzzsprout.com/1841494/episodes/16328167-145-vanoce-prilezitest-byt-si-sobe-bliz>
- Lev, S., Clark, A., & Starkey, E. (2020). *Implementing Project Based Learning in Early Childhood: Overcoming Misconceptions and Reaching Success*. Routledge.
- Lewin-Benham, A. (2011). *Twelve best practices for early childhood education: integrating Reggio and other inspired approaches*. Teachers College Press.
- Maňák, J., & Švec, V. (2003). *Výukové metody*. Paido.
- MŠMT. (2021). *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Výzkumný ústav pedagogický. <https://msmt.gov.cz/file/56051/>
- MŠMT. (2024). *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (účinnost od 1. 9. 2025)*. <https://prohlednout.rvp.cz/predskolni-vzdelavani>
- Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně. (2024). *Svět hraček Baťa* [Výstava]. 14|15 BAŤŮV INSTITUT, Zlín. <https://www.muzeum-zlin.cz/svet-hracek-bata>
- Nadace Tomáše Bati. (2025). *Oficiální stránky Nadace Tomáše Bati*. <https://www.nadacetomasebati.cz/>
- Opravilová, E. (2016). *Předškolní pedagogika*. Grada.
- Pitrová, P. (2016). *Český rok: lidové tradice a zvyky*. Fragment.

- Pribilincová, M. (2017). *Baťovídky: příběh medvěda Toma = Baťoviedky: príbeh medveďa Toma* (Vydání: první). Nadace Tomáše Bati.
- Průcha, J., Walterová, E., & Mareš, J. (2008). *Pedagogický slovník* (4. aktualiz. vyd). Portál.
- Skalková, J. (2007). *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování* (2. rozš. a aktualiz. vyd.). Grada Publishing
- Syslová, Z., & Štěpánková, L. (2019). *Třídní projekty v mateřské škole*. Portál.
- Šáchová, I. (2016). *Zábavná logopedie: cvičení na doma i do školky*. Fragment.
- Šmelová, E., & Prášilová, M. (2018). *Didaktika předškolního vzdělávání*. Portál.
- Vašková, J., Soukalová, R., & Gregor, L. (2023). *Nezapomeň na nohy*. Host.
- Worroll, J., & Houghton, P. (2019). *Hry z lesní škol(k)y: zábavné, rukodělné a dovednostní aktivity pro malé dobrodruhy*. Kazda.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 <i>Rodokmen T.Bati – prázdný (vlastní zdroj)</i>	31
Obrázek 2 <i>Prohlídka mrakodrapu (vlastní zdroj)</i>	35
Obrázek 3 <i>Baťovský domek z rychletvrdnoucí hmoty (vlastní zdroj)</i>	40
Obrázek 4 <i>Výroba vánočního přání (vlastní zdroj)</i>	45
Obrázek 5 <i>výroba bot (vlastní zdroj)</i>	49
Obrázek 6 <i>Prodej bot (vlastní zdroj)</i>	55
Obrázek 7 <i>Masopust (vlastní zdroj)</i>	55
Obrázek 8 <i>Záchrana „pana Bati“ (vlastní zdroj)</i>	61
Obrázek 10 <i>Dopravní hřiště (vlastní zdroj)</i>	66
Obrázek 11 <i>Stavba baťovského města (vlastní zdroj)</i>	70
Obrázek 12 <i>Desková hra – výstup projektu</i>	75

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 <i>Přehled projektových dnů</i>	27
Tabulka 2 <i>Didaktický plán - 1.projektový den</i>	30
Tabulka 3 <i>Evaluace - 1. projektový den</i>	32
Tabulka 4 <i>Didaktický plán - 2.projektový den</i>	34
Tabulka 5 <i>Evaluace - 2. projektový den</i>	36
Tabulka 6 <i>Didaktický plán - 3. projektový den</i>	37
Tabulka 7 <i>Evaluace - 3. projektový den</i>	41
Tabulka 8 <i>Didaktický plán - 4.projektový den</i>	42
Tabulka 9 <i>Evaluace - 4. projektový den</i>	45
Tabulka 10 - <i>Didaktický plán - 5.projektový den</i>	47
Tabulka 11 - <i>Evaluace - 5. projektový den</i>	50
Tabulka 12 <i>Didaktický plán - 6.projektový den</i>	52
Tabulka 13 <i>Evaluace - 6. projektový den</i>	56
Tabulka 14 <i>Didaktický plán - 7. projektový den</i>	58
Tabulka 15 <i>Evaluace - 7. projektový den</i>	62
Tabulka 16 <i>Didaktický plán - 8.projektový den</i>	63
Tabulka 17 <i>Evaluace - 8. projektový den</i>	66
Tabulka 18 <i>Didaktický plán - 9.projektový den</i>	67
Tabulka 19 <i>Evaluace - 9. projektový den</i>	70
Tabulka 20 <i>Didaktický plán - 10.projektový den</i>	72
Tabulka 21 <i>Evaluace - 10.projektový den</i>	76

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

KČO	Kompetence činnostní a občanské
KK	Kompetence komunikativní
KP	Kompetence k řešení problému
KSP	Kompetence sociální a personální
KU	Kompetence k učení
LMŠ	Lesní mateřská škola
MHD	Městská hromadná doprava
MŠ	Mateřská škola
PBL	Project based learning
RVP PV	Rámcový vzdělávací program předškolního vzdělávání
ŠVPP	Školní vzdělávací program
TVP	Třídní vzdělávací program

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Scénář divadla „Ze života Tomáše Bati“

Příloha P II: Kam s baťou po Zlíně

Příloha P III: Výroky

PŘÍLOHA P I: SCÉNÁŘ DIVADLA „ZE ŽIVOTA TOMÁŠE BATI“

Postavy:

- **Vypravěč** (*učitel/ka*)
- **Tomáš** (*hlavní postava – plyšový medvěd nebo jiná zvířecí postava*)
- **Táta Antonín** (*tatínek, švec – plyšová postava*)
- **Maminka Anna** (*maminka, může být loutka nebo symbolicky znázorněna obrázkem*)
- **Sestra Anička** (*starší sestra – plyšová postava*)
- **Bratr Toník** (*starší bratr – plyšová postava*)
- **Nevlastní maminka Ludmila** (*plyšová postava*)
- **Honzík** (*nevlastní bratr – plyšová postava*)
- **Lidé na trhu** (*děti mohou hrát zákazníky na trhu*)

Scéna 1: Narodil se malý Tomáš

Vypravěč:

Před více než 100 lety, ale méně než 200 lety, se do jedné chudé rodiny narodilo třetí dítě. Maminka Anna a tatínek Antonín už měli dvě děti – dceru Aničku a syna Toníka. A protože se jejich děti jmenovaly po rodičích, přemýšleli, jaké jméno dát tomuto chlapci. Chtěli, aby bylo zvukné a silné. A tak mu dali jméno...

Všechny postavy společně:

„Tomáš!“

(*Plyšový Tomáš zavýská radostí.*)

Scéna 2: Tatínek je švec

Vypravěč:

Tomáš, Anička a Toník trávili hodně času sledováním svého tatínka při práci. A co že tatínek vyráběl?

Děti (nebo postavy) odpovídají:

„Boty!“

Vypravěč:

Ano! Tatínek byl švec. Malý Tomáš se často ptával:

Tomáš (nadšeně):

„Tati, tati, můžu ti pomoci?“

Táta Antonín (mává rukou):

„Ještě ne, Tomáši. Nejprve se dívej a uč se.“

(Tomáš smutně přikývne, ale pozorně sleduje tátu při práci.)

Scéna 3: Smutná zpráva a nová pomoc tátovi

Vypravěč:

Tomáš měl moc rád svou maminku. Když ale jednoho dne potřeboval radu, maminka doma nebyla...

(Maminka se pomalu vzdaluje ze scény.)

Vypravěč:

Odešla do věčné říše zvířat. Tomáš byl smutný, stejně jako jeho sourozenci. Ale tatínek jim pak konečně dovolil pomáhat v dílně!

(Tomáš, Anička a Toník nadšeně tleskají a předstírají šití malých botiček.)

Vypravěč:

Nejdříve šili botičky pro panenky a pomáhali tatínkovi prodávat boty na trhu. A jak lákali zákazníky?

Tomáš, Anička a Toník (společně volají):

„Kupte boty od Bati, kupte boty od Bati!“

(Děti mohou být „zákazníci“ a přehrávat nákup bot.)

Scéna 4: Nová maminka a nový bráška

Vypravěč:

Dva roky po odchodu maminky se tatínek znovu oženil. Jeho nová žena, Ludmila, se stala jejich novou maminkou. A brzy přibyl ještě jeden bratříček – **Honzík!**

(Všichni se radují a tleskají.)

Scéna 5: Tomáš chce dělat věci jinak

Vypravěč:

Tomáš rostl a začal přemýšlet, jak vyrábět boty **ještě lépe**. Ale když tátovi řekl svůj nápad, jak to dopadlo?

Táta Antonín (zamračeně):

„Tomáši! Tak se to přece nedělá!“

(Tomáš a tatínek se otočí zády, jako by se trochu pohádali.)

Vypravěč:

A tak se Tomáš rozhodl, že **se vydá do světa na zkušenou!**

(Tomáš si vezme malý pytlíček – symbolický batůžek – a mává na rozloučenou.)

Scéna 6: Založení firmy

Vypravěč:

Tomáš se vydal do Vídně, kde mu Anička pomáhala prodávat papuče. Ale moc úspěšní nebyli.

Tomáš (zklamaně):

„Tohle nefunguje... Musím zkusit něco jiného.“

Vypravěč:

Tomáš se vrátil domů, ale nevzdal se! Společně s Toníkem a Aničkou si **založili vlastní firmu – Baťa!**

(Postavy nadšeně poskočí.)

Vypravěč:

Jenže brzy v ní zůstal jen Tomáš... A když Honzík vyrostl, přidal se k němu. Firma se začala rozrůstat a Tomáš si našel svou ženu Marušku.

(Na scénu přijde plyšová postava Marušky.)

A narodilo se jim miminko – **Tomáš mladší, kterému říkali Tomík!**

(Na scénu přibude malý plyšák jako Tomík.)

Scéna 7: Jak to bylo dál...

Vypravěč:

Tomáš učil svého syna vše o botách. Jenže jednoho dne...

(Všichni smutně skloní hlavy.)

Tatínek Tomáš měl nehodu s letadlem a firmu pak převzal jeho bratr Honzík. Malý Tomík se s maminkou odstěhoval daleko do cizí země. Ale na svého tatínka nikdy nezapomněl...

(Na závěr se všechny postavy obejmou.)

A tak skončil příběh o malém Tomáši, který **z obyčejného ševce vyrostl v úspěšného podnikatele a pomáhal lidem po celém světě!**

Vypravěč (dětem):

A co myslíte, byla to pohádka? Nebo skutečný příběh?

(Děti mohou odpovědět a diskutovat o příběhu a společně si jej zrekapitulovat.)

PŘÍLOHA P II: KAM S BAŤOU PO ZLÍNĚ

„Dobrý den, děti z lesní školky, vítám vás v jednom moc důležitém městě. Pro mě bylo důležité celý život a pro vás určitě taky – vždyť tu bydlíte, nebo bydlíte někde blízko. Já se tady ve Zlíně narodil a celý život tu pracoval. A víte co? Hodně toho, co tady dneska ve Zlíně vidíte, vzniklo i díky mně.

Jmenuji se Tomáš Baťa. Když se na mě podíváte, vypadám jako obyčejný pán v saku, s kravatou a kloboukem. Ale přece jenom na mně něco zvláštního najdete... Poznáte co? ... Ano! Každá bota je jiná! Zkousím tak, která je pohodlnější.“

Obchodní dům

Ted' se podíváme na jeden dům. Je hodně vysoký a víte co? Byl to jeden z prvních obchodních domů ve Zlíně! Postavil jsem ho, aby se tu mohli lidé potkávat, povídat si, nakupovat, zkrátka aby jim tu bylo dobře. A ještě vám něco o něm povím! Jako první v celé zemi jsem tam nechal postavit jezdící schody!

„Ale pak se to tu trošku změnilo a byl to jen obchod. Až před pár lety se to našťestí opravilo a už to zase trošku vypadá, jak jsem si to kdysi představoval. Ještě, než jsme ho postavili, stála tu Tržnice – taky můj nápad – ale zdála se mi malá, tak jsem postavil tenhle větší dům „ Zde dětem ukážu historické fotky, jak to vypadalo dříve a nyní.

Po cestě směrem k Památníku Tomáše Bati

„Pojďme kousek dál. Já jsem se narodil víc než před stovkou let. Můj tatínek vyráběl boty, a to se mi moc líbilo. Tak jsem se rozhodl, že je budu vyrábět taky. Ale nejen pár bot, já jsem jich chtěl vyrábět hodně, aby měl každý dobré boty.

Společně s bratrem Toníkem a sestrou Aničkou jsme založili firmu a začali vyrábět. Někdy to šlo dobře, někdy jsme neměli dost penězku a Toník byl zrovna na vojně. Ale pak jsme koupili šikovné stroje, které nám pomohly, a začalo se nám dařit.

Anička později odešla a Toník umřel. Zůstal jsem sám, ale nevzdal jsem to. Postavil jsem domy pro své zaměstnance, školy, nemocnici, kino, železnici, a dokonce i plavební kanál!“

Památník Tomáše Bati

Přejdeme k lavičce Václava Havla, odkud dětem povídám, o tom, co můžeme vidět z tohoto místa.

„A víte, že ve Zlíně je dům, kterému se říká Památník Tomáše Bati? Tam najdete letadlo, ve kterém jsem bohužel havaroval, a taky hodinky, které se zastavily v momentě nehody. Doporučuji, abyste se tam někdy šli podívat s mámou a tátou. Stojí to za to!“

Zde také zmíním, kde se dříve nacházely Masarykovy školy a co tam stojí dnes. Poté projdeme opět kolem Obchodního domu k Tržnici.

„A tady nad námi – to je hotel, který jsem také začal stavět. Má 11 pater! Když jsem umřel, pojmenovali ho Hotel Moskva, ale Moskva je přece daleko! Tak mu naštěstí změnili jméno na Hotel Zlín, a to mě moc těší.“

Pod hotelem je taky staré kino. Dřív tam byly dlouhé fronty na filmy. Teď je zavřené, ale doufám, že ho znovu otevřou.“

A tenhle zajímavý památník vznikl, protože Zlín letos slaví 700 let!“

Zlínský mrakodrap

Projdeme podchodem a hlavní branou do bývalého továrního areálu až před mrakodrap.

*„A teď náš hlavní cíl – **Zlínský mrakodrap!** Je z něj krásný výhled na celé město. Nestihl jsem ho už postavit, ale můj bratr Jan Antonín Baťa ho za dva roky postavil. A pozor – měl tam jednu speciální kancelář. Ve výtahu! Ano, opravdu! S umyvadlem, teplou vodou i odpadem. Chtěl být blízko svým lidem a jezdit za nimi nahoru a dolů.“*

*V budově je taky zvláštní výtah, který nikdy nezastavuje – jmenuje se **pater noster**. Možná ho uvidíte. Jede pořád dokola.“*

V budově vyjedeme nahoru na vyhlídku, kde s dětmi projdeme, co vše zde vidíme. Pan Baťa jim vše, co vidí s nadšením popisuje.

Výroba bot a lanovky na střechách

Pokud nám zbude čas, půjdeme se ještě podívat k budovám číslo 14 a 15. Tam se dřív vyráběly boty – a někde se vyrábí dodnes.

*„Vidíte ty lávky mezi budovami na střeše? To byly **přepraveníky** – takové lanovky pro věci! Vozily boty, materiály a další věci z jedné budovy do druhé, aniž by lidé museli chodit nahoru a dolů po schodech.“*

PŘÍLOHA P III: VÝROKY

Zde naleznete seznam výroků z využití výrokové logiky v podkapitole 524.8, navazující na text z knihy „Český rok“ (Pitrová, 2016, s. 12-14).

1. Výrok – O masopustu se jedlo jen ovoce a zelenina. NE
2. Výrok – V tomto období se konaly svatby, bály, zabijačky. ANO
3. Výrok – Průvod masek byl v neděli. NE
4. Výrok – Nevěsta s ženichem v průvodu nechodili. NE
5. Výrok – Nikdo netancoval s medvědem. NE
6. Výrok – Popeleční středa se říká, protože dostali lidé v kostele křížek popelavý. ANO
7. Výrok – Po masopustním úterý byl tučný čtvrtek. NE
8. Výrok – Pohřbíváním basy masopust začíná. NE